

KITaabKA
TAWXIIDKA

كتاب التوحيد

باللغة الضومالية

١٧

الإتحاد الإسلامي العالمي
للنظمات الطلابية
١٤٠٤ - ١٩٨٤ م

MIDOWGA ISLAAMKA CAALAMIGA
EE URURADA ARDAYDA

KITAABKA TAWXIIDKA

كَانَ الْقُرْآنُ الْكَرِيمُ

لِلْمِنَابَةِ بِطِبْعَتِهِ وَنُشْرِعَ عِلْمَهُ

Produced by

The Holy Koran Publishing House
P.O.Box 7492, Beirut, LEBANON

Filmset by THE GRAPHIC ARTS SERVICES, Beirut
Printed in W. Germany by ERNST KLETT PRINTERS, Stuttgart

Waxaa Qoray
Maxammed Al-Qasaali

I.I.F.S.O
1404 - 1984

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

IN THE NAME OF ALLAH
THE MERCIFUL THE COMPASSIONATE

Kitaabka al-tawxiid

Odhaahda ilaahay ee ah

«Uma aan uumin jinka iyo insiga wax kale in ay caabudaan mooyane»,
iyo odhaahdiisa eebe

«iyo dhab ahaan umad walba rasuul baan ka soo saaray leh ilaahay caabuda Daaquudkana (*) ka fogaada*;

iyo Odhaahdiisa

«Rabbigaa wuxuu amray inaydaan cidi kale caabudin isaga mooyee iyo in labada waalid loo sama falo.»

iyo Odhaahdiisa

«Ilaahay caabuda oo waxba ilaahnimada ha la wadaajinina».

iyo Odhaahdiisa

«Waxaad tidhaahdaa kaalaya waxaan idinku dul akhriyi wixii rabbigiin idinka xaaraan tinimeeyay oo ah inaaydaan isaga u shariig yeelin, iyo inaaydaan labada waalid u sama fashaan.»

Ina Mascuud wuxuu yidhi:

«Ninkii raba inuu fiir fiiriyo dardaarakii nabi Maxamed – N.N.K.Ha – ahaatee ee saxeexaynka ku taalay, ha akhriyo Odhaahda eebe: «Waxaad tidhaahdaa: kaalaya waxaan idinku dul akhriyi

doona wixii rabbigiin idinka xaaraan tinimeeyay oo ah inaydaan waxna u shariig yeelin» ilaa Odhaahdiisa «kaasi waa Jidkaygii toosan».

Mascuud ina Jabal (Ilaahay raali ha ke noqdee)
waxaa laga wariyay inuu yidhi:

«Waxaan ahaa mid fan gashan rasuulka dameer uu fuushanaa, marikaasuu igu yidhi: Mucaadoow ma taqaanaa xaqa ilaahay Addoomaha ku leeyahay iyo xaqa addoomuhu ku leeyihiin ilaahay.

Waxaan idhi ilaahay iyo rasuulkiisa ayaa og. Wuxuu yidhi xaqa ilaahay addoomaha uu ku leeyahay waa: inay caabudaan cidna ay ilaahnimada la wadaagin, xaqa addoomuhu ay ilaahay ku leeyihiinna waa in aan cadaabin ninkii aan u shariig yeelin; waxaan idhi rasuul allow, dadka sidaa ma ugu bishaaradeeyaa? wuxuu yidhi: Maya ha ugu bishaareynin waayo way is dhigan».

(Waxaa laga soo saaray labada saxeexayn)

Fadliga Tawxiidka Waxa Gafaf Lagu Dhaafo

Odhaahda eebbe

«Kuwa rumeyyay eebbee ee aan rumeyntooda ku dhee-hin dulmi, Kuwaasi waxay leeyihiin nabad galin waana kuwa hanuunsan». Cubaada ina saamit wuxuu yidhi: Rasuulku – N.N.K.Ha ahaatee – Wuxuu yidhi:

«Ninkii qira in aan ilaahay mooyee aan ilaah kale jirin, cid ilaahnimada la wadaajisaana aanay jirin Maxamed uu rasuulkiisii iyo addoonkiisii uu yahay, ciisana uu yahay adoon ilaahay iyo rasuulkiisii iyo weedhihiisii uu ku tuuray Maryan iyo ruux xagiisa ka timid iyo jannada xaq tahay iyo naartu xaq tahay, kaasi ilaahay wuxuu gelineyaa jannada wax kasta wax qabadkiisu ha ahaadee.»

(Waxaa soo saaray Bukhaari iyo Muslin)

Waxaa kale oo ay Bukhaari iyo Muslin ku lahaayeen Xadiiskii Cutbaan:

«Ilaahay wuu ka karantinimeeyaa naarta cidii tidhaa: Ilaah Mooyee ilaah kale ma jiro, taana ku ra btaa wajiga ilaahay uun.»

Abii Saciid Al-Khudri waxaa laga wariyey inuu nabigu – N.N.K.Ha – ahaatee yidhi: Muuse Wuxuu yidhi ilaahayoow waxaad i bartaa waxaan kugu xuso adiga oo aan kugu baryo isaga, wuxuu yidhi ilaahay: Muusow waxaad tidhaahdaa: «Ilaah kale ma jiro ilaahay mooyee» wuxuu yidhi rabigayoow addoomahaagi oo dhami sidaa way Yidhaahdaan, wuxuu yidhi muusow, haddii toddobada dhul iyo waxa camiray oo dhan oo aanan anigu ku jirin – iyo toddobada cir kafad kaliya la saaro ilaah kale ma jiro ilaahay mooyaane kafad kale la saaro, waxaa liicin lah-ayd illahay mooyaane ilaahay kale ma jiro».

(Waxaa wariyay ina xabaan iyo Xaakim)

Wuxuu yidhi waa saxeex.

Tarmadiina wuxuu ka weriyay isagoo darajadiisa «Xasan» ka dhiga Anas inuu yidhi: Waxaan maqlay

Rasuulkii ilaahay – N.N.K.ha – ahaatee oo leh ilaahay sareeye wuxuu yidhi ina adoomow hadii aad iila timaadid arlada mugeed oo gafaf ah dabadeedna aad iila kulantid adiga oo aan waxba iila Shariig yeeleynin waxaan kuula iman arlada mugeed oo dembi dhaaf ah»

Waxaa laga qaadaneyaa Xadiiskani arimo:

1. Fara badnaanta abaalka tawxiidka.
2. Balaadhnaanta fadliga ilaahay.
3. Ku dhaafida lagu dhaafo dambiga.
4. Fasiraada uu Xadiisku fasirayo aayadii ku jirtay.... Ancaam.
5. Fiirfiirinta Shantii ku jiray xadiiskii cutbaan.
6. Hadii aad isku keentid kan iyo xadiiskii cutbaan iyo wixii ka dambeeya waxaa ka caddaaneya mac-naha weedhaa (Ilaahay Mooyee ilaah kale ma jiro) waxaa kale oo ka cadaaneyo gafka kuwa dagan (moogan).
7. Baraarujinta Shardigii Cutbaan xadiiskiisa ka muuqday.
8. In ay nebiyadu u balan yihiin in lagu baraarujiyo Fadliga (LA ILAAHA ILA LAAH).
9. Baraarujin in ay ka xoogsoon tahay waxaa la uu-may oo dhan iyaga oo kuwa badan yidhaahda mii-saankoodu hoos u dhici.
10. Waxay Caddeyneysaa in dhulalkeenu todoba yihiin sida cirka oo kale.
11. In ay leeyihiin cid camirta.
12. Sugitaanka Tilmaamaha tii oo lagu khilaafaayo (Xanibayaasha).

13. Hadii aad garato Xadiiska Aanis waxaad garaney-saan in weedhii ku jirtay xadiiskii cutban (wuxuu ka xaaraan tinimeeyay) ciddii (LA ILAAHA ILA LAAH) iyada oo wejiga ku rabta in Shirkiga oo laga tagaa aanay aheyn tii oo Afka laga yidhaah.
14. In la fiiriyo mideynta Ciise iyo Maxamed lagu mideeyo Adoonimada ilaahau iyo rasuulnimadiisa.
15. In la garto in Ciise la Gaar yahay ruux xagiisa ilaahay ka timid.
16. In la garto inuu yahay ruux xagiisa ilaahay ka timid.
17. In la garto Fadliga (Iimaanku) ku leeyahay Jannada iyo Naart.
18. In la garto weedhiisa (wax kasta wax qabadkiisu ha ahaadee).
19. In la garto in uu miisaanku leeyahay laba kafadood.
20. In la garto xuska wejiga.

(Cidda hirgelisa tawxiidka waxay gashaa Jannada Xisaab La'aan)

«Ibraahim Wuxuu ahayogaamiye lagu daydo oo ka baqasho badan ilaahay, ka leexsan diimaha guracan oo dhan, mana ahayn mid ka tirsan gaalada.»

Iyo odhaahdiisa eebbe.

«Kuwayawga iyagu cabsida eebee ka yaabay ilaa laga gaadho odhaahda eebbe ee ah» Iyo kuwa rabbigoodu aan u shariig yeelin.»

Xuseen Ina Cabdi-raxmaan wuxuu yidhi «waxaan la joogay Siciid Ina Jubayr markaasuu yidhi kiineet arkay

habbeen hore xiddigii bur buray? aniga ayaan idhi, laakiin salaad ayaanan ku jirin hase yeeshee waa la i qaniinay markaasuu yidhi dabadeed maxaad sameysay? waxaan idhi waxbaan isku tufay, wuxuu yidhi oo maxaad sidaasi kugu xambaaray? Waxaan idhi xadiis uu noo sheegay «Shacaabi» wuxuu yidhi oo muxuu idin sheegay? Waxaan idhi wuxuu noo sheegay Burayda in la xusayn inuu yidhi» Laguma tufo wixii aan ahayn il ama xumad mooyaane wax kale, Wuxuu yidhi si fiican ayuu yeelay ninkii ku ekaada (wixii uu maqlo) laakiin annaga waxaa noo sheegay ina Cabbaas.

Nebiga waxaa laga sheegay inuu yidhi: waxaa la iisoo bandhigay Ummadihii waxaan arkay nebi ay la socdaan koox iyo nabi ay la socdaan nin iyo laba iyo nebi aanay cidna la soconin, ilaa iyo Shaaca la iiga qaday kolanyooyin fara badan markaas ayaan mooday Ummadaydii, markaasaa laygu yidhi, Kaasi waa Muuse iyo tolkii, markaas baan firshay mise waa kolonyooyin kale oo fara badan, dabadeed ayaan laygu yidhi: Waa Ummadii waxaana la jira Toddobaatan kun oo Jannada ku geli doona cadaab la'aan iyo xisaab la'aan Markaasuu Rasuulkii kacay oo uu gurigiisi galay dadkii aya falanqeeyay kuwaasi, dadka qaarkiis waxay yidhaahdeen kuwaasi waa asxaabadii rasuulka qaarkalana waxay yidhaahdeen maahee waa kuwa Islaam nimada ku dhashay ee aan ilaahay waxba u shariig yeelin kuwa kalena waxyaalo kale ayay sheeg sheegien, Nabigii – N.N.K.Ha – ahaatee ayaan u soo baxay oo ay uga warrameen arinkoodii, wuxuu yidhi nabigu waa kuwa aan waxba tuf tufan waxna aan baaseysan,

dabadeed waxaa kacay Cukaasha ina Muxsin wuxuu yidhi rasuul ilaahayow ii bari ilaahay in uu iga yeelo kuwaa rasuulku wuxuu yidhi ka mid ayaad tahay, Nin kale ayaan kacay markaasuu yidhi ilaahay ii bari inuu igu daro markaas ayuu yidhi «Cukaashe ayaan kaaga horeeyay».

Baabka Ka Baqashada Shirkiga

Odhahaahda Ilaahay:

«Ilaahay ma dhaafso haddii loo shirki sameeyo wixii intaasi ka sokeeya ciddii uu doono ayuu ka dhaafaa».

Khaliilna nabadi korkiisa ha ahaatee wuxuu yidhi...

«Naga Fogee aniga iyo ubadkeygaba in aanu caabudno asnaamta.» Xadiis wuxuu ahaa:

«Waxaan idinka baqo waxaan ugu baqasho badanahay shirkiga yar markaasa la weydiiyay? Dabadeedna wuxuu yidhi: waa is tusnimada.»

Ina Mascuud ilaahay raalli ha ka noqdee waxaa laga sheegay inuu yidhi; Rasuulku wuxuu yidhi.

«Qofka dhinta isaga oo lamaane ilaahay ka sokeeya wuxuu galaa Naarta». (Waxaa wariyay Al-Bukhaari) Muslina wuxuu Jaabit ka Weriyay, ilaahay raalli ha ka ahaadee inuu rasuulku yidhi «Ninka ilaahay la kulma isaga oo aan waxba u shariig yeelin wuxuu geliyaa Janaada Ninka la kulma isaga oo ilaahay u shariig yeeleyna wuxuu geliyaa naarta.» Arrimo ayaan xadiiskan ku sugaran, iyo kuwa kaleba.

Labaad: Istusnimadu waxay ka mid tahay shirkiga.

Saddexaad: Inuu Shirkiga yar ka mid yahay.

Afraad: Inuu yahay waxa loogu baqasho badan yahay waxa dadka suu suuban looga baqo.

Shanaad: Dhawaanshaha Jannada iyo Naarta.

Lixaad: Midaynta Dhawaanshaha lagu mideeyo hal Xadiis oo kaliya.

Toddobaad: Inuu Naarta geliyo qofka la kulma illahay iasagoo Shariig yeelaya, xataa haduu yahay ka dadka ugu caabidsan.

Sideedaad: Arinka ugu weyni waxa weeyaan weydiisiga uu Al-Khalil Weydiistay in laga dhowro isaga iyo ubadkiisa adoonsiga asnaamta.

Sagaalaad: Sheegidda uu Sheegay in dadka badankoodu caynkaa yahay, «Odhaahdiisa» Rabbigayow iyagu waxay lumiyeen in badan oo adoomahaaga ka mid ah».

Tobnaad: Waxaa ku Jira macnaha «Ilaah mooyee Ilaah kale majiro, sida uu Bukhaari Sheegay.

Kowtobnaad: Fadliga qofka ka nabad gala Shirkiga.

Baabka In Laysugu Baaqo Qiritaanka Inaan Ilaah Jirin Ilaahay Mooyaane

Odhaahda Ilaahay: «Waxaad tidhaahdaa kani waa jidkaygii, ilaahay ayaan ugu baaqeyaa tiiyoo aan aqoon u leeyahay, aniga iyo ciddii iraacdaba, xumaanaha ilaahay ayaa ka reeban, kamana tirsani anigu kuwa mushrikiinta ah».

Ina Cabaasna waxaa laga weriyay, ilaahay raalli ha ka ahaadee isaga iyo Aabahiiba «In markii rasuulku – N.N.K.Ha ahaatee – uu Mucaad u diray Yaman ku yidhi: Adigu waxaad u tegeysaa dad ehel Kitaab ah, markaa waxaa ugu horreeya ee aad ugu yeedhaa ha noqdo qiritaanka Ilaahay mooyee Ilaah kale ma jiro, War kalena wuxuu odhanaya: Inay keli yeelaan Ilaahay, hadii ay sida kuugu yeelaan waxaad ogeysiisaa in Ilaahay ku waajibiyay habeenkii iyo maalintiiba Shan Salaadood, hadii ay sidaa kuugu yeelaan waxaad ogeysiisaa in ilaah ku waaji yeelay sadaqo laga qaado maal-qabeenkooda loona celiyo dan-yartooda, hadii ay sidaa kuugu yeelaan iska jir xoolaha mudan, iskana dhawr baryada ka dulman, waayo isaga iyo Ilaahay waxaa la wax teed ahi... dhexeeyaan.

(*Waxaa soo weriyay Bukhaari & Muslin*)

Waxaa kale oo ay labadoodu ka Sheegeen Sahal ina sacad, ilaahay raali ka noqdo ee in rasuulku – N.N.K.Ha ahaatee – uu yidhi maalintii «KHAYBAR» Calanka bari waxaan u dhiibeyaa Nin rasuulka iyo ilaahayba jecel iyaguna ay jecel yihiin, gacmihiis ku furi doono. Dadkii waxay habeen galeen, habeenka iyaga oo faaleyneya ka loo dhiibi doono Calanka ka uu noqon doono, Markii uu waagii beryay ayaa dadkii ku soo kalaheen rasuulkii – N.N.K.Ha ahaatee – iyaga oo dhamaantood wada rajeynaya in loo dhiibo, wuxuu dabadeed yidhi: Cali Ina Abii Taalib mee? waxaa la yidhi indhaha ayuu ka Cabaneyaa, wuu u cid diray,

waa loo keenay indhaha ayuu ugu candhuuf tufay wuuna u duceeyay, dabadeed wuu bogsaday tii oo aad moodid sidii wax aan xanuun ka qaban, markaasuu calankii u dhiibay dabadeedna wuxuu yidhi u fuli si dagan ilaa aad agtooda tagtid dabadeedna ugu yeedh islaam-nimada, ugana waran waxa waajib ku noqoneya ee xaqa ilaahay ka mid ah, ilaahay baanan ku dhaart-aye hadii ilaahay kuugu soo hanuuniyo nin kaliya aaya kaaga khayr badan geela cas-cas.»

Arimo Ayaa Ku Jira

1. Jidka dacwadu waa dariiqa ninkii rasuulka raaca.
2. Baraaruujinta badhax tirka (IKHLAASKA) waayo dadka badankoodu hadii xaqa ay ka baqaan naftooda ayuun bay u baqeyaan.
3. Aqoontu inay waajibaadka ka mid tahay.
4. Tawxiid wanaaga waxyabaha ku tusineya inay ka mid tahay, in ilaahay laga reebo ceebta.
5. Xumaha Shirkiga inay ka mid tahay in uu ceebaal ka yahay ilaahay.
6. Oo ah ta ugu muhimsan qofka muslinka ah in laga fogeeyo gaalada si uuna uga mid noqon yuuna shirkiba sameynine.
7. In towxiidku yahay waajibka ugu horreeya.
8. In wax walba laga horraysiinay salaada kol ay ku tahay.
9. Macnaha in ay «Kali yeelan ilaahay» inay tahay

- macnaha qiritaanka (Ilaahay Mooyee Ilaah Kale ma Jiro).
10. Ku baraaruujinta in wax barashadu talaabo talaabo noqoto.
  11. Qofku inuu reer kitaable ka tirsanaankaro oo aanu garaneyn ama garanaayo se aanu ku camal faleyn.
  12. In loogu bilaabo sida ay u kala muhimsan yihiin.
  13. Sakada ka ku xaqri falaya.
  14. Ka wax yaqaanaa inuu caddeeyo ka wax baranaaya meelaha aan cadayn.
  15. Diidmada xoolaha mudan.
  16. Iska dhawrida baryada ka dulman.
  17. Ogeysiin in aan la xanibin.
  18. Tilmaamaha tawxiidka waxaa ka mid ah wixii soo saayidkii (Muxamed iyo Madaxdii Awliyadda) ee Dhib iyo dhibaato iyo gaajiaba lahaa.
  19. Odhaahdiisa ah «Calanka waxaan siin...» waxay ka mid tahay tilmaamaha Nabi nimada.
  20. Tuf tufka indhihi Cali lafteeedu waa tilmaan ka mid ah tilmaamaha Nabinimada.
  21. Fadliga Cali ilaahay raali ha ka noqdee.
  22. Fadliga asxaabtu oo ay ku tusineyso faalada habeenkii iyo sida ay ugu mashquuleen bishaarada furashada.
  23. Rumaynta qadarka, taas oo uu haleelay ciddii aan u soo hanqaltaagin oo ay weyday ciddii u soo hanqal taagtay.
  24. Anshaxa ku jira Odhaahda si dagan.
  25. In islaamnimada laysugu baaqo dagaalka ka hor.
  26. Wuxuu u jideeysan yahay kuwii ka hor loo baaqay

- dabadeedna lala dagaalamay.
27. In laysugu baaqo si xikmad leh waxaana caddeynaya (Uga warran waxa ku waajiba).
  28. Garashada xaqa ilaahay Islaam nimada ayay ku jirtaa.
  29. Abaalka uu leeyahay ninkii gacantiisa ku soo hanuuniya Islaam nimada nin kaliya.
  30. In loo dhaarto fidyada.

Baabka Tafsiirka Tawxiidka & Qiritaanka «Laa Ilaaha Ila Laah» Ilaahey Mooyaane Ilaahe Kale oo Xaq Ahi Ma Jiro

Odhaahda ilaahey oo ah.

«Kuwa ay caabudeyaan Rabbigood ayay ka dooneyaan dhawaansho ay xagiisa u dhawaadaan». Iyo Odhaahda ilaahey ee ah: «Ka sheekhee mar Ibraahim Aabihii iyo tolkii ku yidhi anigu bari ayaan ka ahay waxaad caabudeysaan mooyaane kii i abuuray, Isaga ayaa i hanuunin doona» Iyo Odhaahda ilaahey oo ah:

«Rabbiyal bay ilaahey sokadi ka dhigteen Masiixiyiintu iyo yuhuuddu Wadaadadoodii iyo Masiixi Ina Maryan. Iyo Odhaahdii Ilaahey ee: «Dadka Waxaa ka mid ah qaar ilaahey sokadii lamaanayaal yeelanaaya kuwaasi oo ay u jecelyihiin sida Jaceelka ilaahey oo kale. Si Sax ah waxaana nabiga looga soo wariyay inuu yidhi, Ninka yidhaah

«LAA ILAAHA ILA LAAH» (Ilaagay mooyee ilaahe kale ma jiro) Kana Gaalooba waxa ilaahay sokadii la caabudo way Xaaraan-towday xoolahiisa iyo dhiigiisuba, Xisaabtiisuna ilaahay ayay ku xidhan tahay faahfaahintaa tarjumadani iyo baabka ka dambeeyaa waxaa ku jira arrimo waaweyn uguna muhimsan yihiin: Macnaha tawxiidka iyo macnaha qirista «LAA ILAAHA ILA LAA» wuxuuna ku caddeeyay: arrimo Muuqda: Waxaa ka mid ah aayada ISRAA ku jirta wuxuuna ku caddeeyay: In aan waxba uga socaneeyn gaalada dadka wanaagsan, baryeysa, weliba waxaa kale oo ay caddeysay in taasi ay tahay Shirkiga ugu weyn. Waxaa kaloo oo ka mid ah Aayada ku jirta «BaARAA'A» Wuxuu ku Caddeeyay In Reer Kitaable ka Dhigtaan Wadaadadoodii Rabbiyal ay Ilaahey ku doorsadeen, Waxaanu Caddeeyay inaan la farin mooyee inay ilaahe kali Caabudan, iyada oo macnaheeda aan caad saarneyn yahay: Culimada iyo adoomaha oo lagu raaco macsi, ee ma aha tii oo la baryo. Waxaa ka mid ah odhaahdiisa: Khalil ilaahey raalli ha ka noqdee Nabadi korkiisa ha ahaatee uu ku yidhi gaalada: Anigu bar ayaan ka ahay waxaad caabudeysaan Mooyaane kii i abuuray.

Markaa wuxuu ka soo reebay wax la caabudo Rabbigii uumay wuxuuna ilaahey isaga ayaa xumaan ka reebane uu sheegay in bari nimada iyo ta loo dhiibashada ay tahay qiritaanka in aan ilaahey mooyaane ilaahe kale jirin, wuxuu markaa yidhi. «Waxaa uu ka dhigay gadaashiisii dambe, waxay

mudan yihii iney soo laabtaane». Waxaa ka mid ah Aayaadka ku jira «AL BAQRA» ee ku saabsan gaalada ilaahay ka leeyahay «Ma'aha kuwo naarta ka soo baxeya wuxuu Sheegay inay lamaanayaashooda u jeceli yihii siday ilaahay u jecel yihii dadyowga muminiinta ahi oo kale, taasi waxay caddeyneysaa inay ilaahay jecel yihii, hase yeeshii taasi Islaamka may soo gelin, maxaadse u maleyn qofka lamaanaha oo kaliya jeclada, ilaahay aan jeclayn waxaa ka mid ah Odhaahdiisa: Waxaynu u jeedna Odhaahda Rasuulka – N.N.K.Ha ahaatee – «Qofka yidhaahda LAA ILAAHA ILA LAAH (Ilaah mooyee ilaah kale oo Xaqiiq ihi ma jiro) ee ka gaalooba waxa ilaahay sokadii la caabudo wuu xaaraan tinimoobay xoolihii isaga iyo dhiigiisuba Xisaabtiisuna ilaahay ayay dushiisu saaran tahay, taasi waxay ka mid tahay waxyaabaha ugu waaweyn ee caddeeyay macnaha «LAA ILAAHA ILA LAAH». Ilahay mooyee Ilah Xaqa oo kale ma jiro. Waayio ku dhawaaqa weedha kama uu dhigin Rasuulku – N.N.K.Ha ahaatee – mid dhawreysa dhiiga iyo Xoolaha, Xataa garashada Machnaheeda oo lagu daray, ku dhawaqeeda xataa qiri taankeeda. iyo xataa hadii uu yahay mid ilaahay oo kaliya barya oo aan shariig u yeelin ilaahay, xaaraan tinimoobimaayo dhiigiisu iyo xoolihiisa toona ilaa uu ka gaaloobo wixii ilaaha ka soo soka maray hadii uu ka shakiyo ama uu ka joogsado ma u xaaraan tinimoobin dhiigiisa iyo xoolihiisu toona waa arin wax ka weyn iyo wax ka ballaadhani toona aanay jirin waana caddeyn wax ka muuqaal dheeri aanu jirin, waana xujo aanu siinay doodaha.

Baabka Shirkiga Waxaa Ka Mid Ah Tii Oo Baraarug & Dun Loo Xidho Si Ay Balaayada Kaaga Qaado Ama Kaaga Celiso

Odhaahda ilaahayee ah «waxaad tidhaah iiga warraama waxaad ilaahay sokadii Bariyeysaan ma yihii kuwo iga feydaaya hadii ilaahay xumaan ila doono, Mase yihii kuwo raxmadiisa iga xanibaaya? waxaad tidhaah isaga ayaa igu filan hana tala saartaan kuwa wax kala saarta».

Cimraan ina Xasiin waxaa laga weriyay in Nebigu – N.N.K.Ha ahaatee – uu arkay nin gacantiisa ku xidhan baraarug maar ah markaasuu yidhi: waxay tahay taasi? Wuxuu jidhina waxaan ka xidhay cudurka la yidhaah WAAHINAD. (Waana cudur ku dhaca xididada garbaha ama gacanta, waxaa kale oo lagu macneeyaa cudur cududada gala ragana u gaar ah). Wuxuu markaa Nebigu ku yidhi iska siib waayo kuu kordhin meeyso wax aan liidasho ahayne. Hadii aad iminka ku dhimato iyada oo ku sudhan weligaa liibaanimeysid.

Axmed ayaa ka weriyay sanad aan dhibaato lahayn.

Waxaa kale oo uu ka weriyay cuqubada Ibnu Caamir Iyada oo uu yahay mid ilaa Nebiga gaadhsiisan, Qof qardhaas isa sudha Ilahay yuuna u dhameystireen qofka isa sudhay wuxuu isu sudhay, qofka wadaaca

kulaali (waa wax badda lagala soo baxo oo dhambaasha u eg oo ay Isha iskaga ilaalin jireen).

War kale waxaa uu leeyahay qofka qardhaas isa sudhaa shirki ayu ku dhaceyaa ka isa sudhaana ilaahay ayaanu dafirin.

Ibna Abi Xaatimna waxa uu Xudeyfa ka wariyay: in uu arkay nin gacanta ku xidhay Xumadna ka Xidhan markaasna ka jaray wuxuuna akhriyay Odhaahdii Eebbe. (Badankoodu ilaahay ma rumeyn Mooyaane iyaga oo Shirki ku Daray:

Arrimo ayaa ku jira:

1. In laga qalafsanaado Xidhashada wareega iyo Dunta iyo wixii la mid ah oo waxaas oo kale loo xidho.
2. Saxabigu hadii uu caynkaa ku dhinto ma uu liibaaneen, taasi waxay marag u tahay weedha asxaabta qaarkood ay leeyihii in shirkiga yari uu ka weyn yahay dembiyada waaweyn.
3. In aan looga cudur daarin Jaahilnimadaa.
4. Adduunyadu lafteeda dhibaato mooyaane wax tar ma laha waxa caddeynoyo Odhaahdiisa ka kordhi-meyso waxa aan liidasho ahayn.
5. Si adag loogu inkiro ciddii sidaa yeesha.
6. Caddeynta Qofkii wax isku Xidha isagaa loo wakiilan doonaa.
7. Caddeynta in Qofkii qardhaas xidhaa Shirki ayuu ku dhacay.
8. In xidhashada dunta xumad laga xidhaa ay ka mid tahay.

9. Akhriyida Xudayfa uu Akhriyay Aayadaas waxay Caddeyneysaa in asxaabtii Aayaadka waxyaabaha waaweyn ka hadlay ay u soo dalishan jireen waxyaabaha yar yar.

10. In xidhashada Kulaalida laga xidho Isha ay ka mid tahay.

11. Habaarka laga habaaray qofka qardhaasta xidha in aan ilaahay u dhameystirin ka xidha kulalidana in aan ilaahay dejin.

Macna ahaan waxaa looga jeedaa ilaahay faraha ayuu uga qaadaa waxa uu isku xidhay.

Baabka Tufka Iyo Wixii Ku Yimid Qardhaasaha

Si sax ah Abi Bashiir Al Ansaari waxaa looga weriyay ilaahay raali ha ka ahaadee «In uu Rasuulku – N.N.K.Ha ahaatee – uu la socday safaradiisii qaar ka mid ah, ama mareeg in la gooyo mooyaane.

Ibna Mascuud ilaahay raali ha ka ahaadee, waxaa laga weriyay in uu yidhi waxaan maqlay Nebiga – N.N.K.Ha ahaatee – oo odhanaaya «Tufka iyo Qardhaasahu iyo Madiidaysku waa shirki» Waxaa weryay Axmed iyo Abu Daauud.

Cabdilaahi Ibna Cukaym waxaa laga weriyay isaga oo Nebiga gaadhsiineya «Qofka wax isa sudha waxaas baa loo wakiishaa».

Waxaa Weriyay Axmed iyo Tarmidi.

Qardhaasaha «waa wax loo xidho caruurta iyada oo lagaga ilaalinaayo isha». Hase yeeshee waxaa la xidhay hadii uu quraan yahay dadkii hore badhna wuu oggolaaday badhna wuu diiday waxaanu ku daray waxyaabaha laynaga reebay, waxaana ka mid ah Ibna Mascuud.

Ruqyaduna (Tufku) waa ta loo yaqaanno Casaa'imta (oo ah wixii la akhriyo) Daliilku wuxuuna ka gaar yahay wixii Shirki ka madhan Rasuulkuna – N.N.K.Ha ahaatee – wuxuu ka oggolaaday wixii II iyo Xumad lagu daweynaayo. Madiideyntuna waa wax ay sheegan jireen iyaga oo sameysaneya in uu gabadha ninkeedu jecleeysiyo, Ninkuna Gabadhiisa Jecleeysiyo.

Axmedna waxuu ka weriyay Ruweyfac in uu Nebigu ku yidhi «Ruweyfacoow waxaa laga yaabaa in noloshaadu dheeraato dadka hadaba waxaad uga warrantaa in qofka gadhkiisa gungunta ama xadhiga qaanso ama ku istijooda saalo xoolaad ama laf in uu Maxamed bari ka yahay».

Saciid Ibna Jubayr wuxuu yidhi: Qofka bilaayo Xijaab kajara qof wuxuu u Dhigmaa. Qofadoon xoreeyey.

Waxaa weriyay Wakiic.

Waxaa kale oo uu ka sheegay Ibraahim inuu yidhi: way nici jireen bilaayo xijaab oo dhan ama quraan ha ahaado ama yuu ahaanin.

Arrimo ayaa ku jira:

1. Macnaha Ruqayga iyo Bilaayo Xijaab.
2. Madiideynta.

3. Saddexdaasi Dhamaatood si aan kala reeb lahyn waa Shirki.
4. Ruqayga hadalka, xanta, ahlaga, sameysaayoo, isha iyo ka mid ma aha Shirkiga.
5. Bilaayo Xijaab hadii uu quraan yahay way isku qabatay culimadu in uu Shirki yahay iyo in kale.
6. Xidhidda Xargaha Xoolaha lagu xidhaayo qaansooyinka Shirkiga ayay ka mid tahay.
7. Goodiga adag oo qofku ku dhacay xadhig qaanso xidha.
8. Fadliga uu leeyahay qofka bilaayo xijaab ka gooya qof.
9. Weedha Ibraahim kama hor imaaneyso waxyaabaha aynu hore u soo Sheegnay in lagu muransanyahay arrintaa, waayo wuxuu u jeedaa asxaabitii Cabdillaahi Binu Mascuud.

Baabka Barakeysiga Beedka Ama Dhagaxa Iyo Wixii La Mid Ah

Odhaahda Ilaahey ee ah (Bal ka warraama Al-laata iyo Al Cusa iyo Manaata Saddexaad ee dambe).

Abi Waaqid Al-layta waxaa laga weriyey: Rasuulka – N.N.E.K.Ha ahaatee – ayaa ula baxay «Xunayeyn» Anaga oo Gaalnimo ka sokeynay. Gaaladuna waxay lahayd geed gob ah oo ay dul fadhiyi jireen iyaga oo mar ahaantaana hubkooda sudhan jiray waxaana la odhan jiray DATA ANWAAD «tii wax la sudhan jiray». Waxaanu nidhi Rasuul Alow noo yeel anagana

mid wax la sudho sida ayaguba ay u leeyihii mid wax la sudho, Rasuulku markaa wuxuu yidhi: ILAAH BAA WEYN.

Waa jidadkii waxaad tidhaahdeen waxaana ku dhaartay ka nafteydu gacanta ay ku jirto, wixii Ilma Israaiil ay ku yidhaahdeen Muuse (Ilaah noo yeel sida ay iyaguba ilaahyo ay u leeyihii, wuxuu yidhi waxaad tiiin duul jaahiliinn ah). Waxaydin raaci jidadkii kuwii idinka horreeyay».

Waxaa weriyay Tarmid, Wuxuuna yidhi waa saxiix. Arrimo ayaa ku jira:

1. Macnaha Aayada ku jira A-Najam.
2. Garashada sansaanka arrinta ay doonaan.
3. In ay ahaayeen qaar aan falin.
4. Ujeedada ay u jeedaan Ilaahay ugu dhowaada oo ay u maleynaayeen in uu sida Jecelyahay.
5. Iyagu sidaa hadii ay jaahil ka yihiin cid kalana way ka sii xag jirtaa jaahilnimada.
6. Wanaag iyo Ballanka dembi dhaafna waxay leeyihii wax aan cid kale lahayn.
7. Nebig – N.N.K.E.Ha ahaatee – uma uu cudur daarin se waxa uu ugu hal celiyay Odhaahdiisa ah ILAAH BAA WEYN. Waa jidadkii waxaad raac raaci doontaan Jidkii Ciddii idinka horreeysay marka si kakan ay seddaxda arrimoodba u sheegay.
8. Arrinta ugu weyn oo ah ta loo jeedo. Waxay Tahay: in uu uga warramay in doonidoodaasi ay la mid tahay doonidii Ilma Binu Israa'iil Markii ay Muuse ku yidhaahdeen «ILAAH NOO YEEL».

9. Diidmada arrintaasi waxay ka mid tahay Macnaha LAA ILAAHA ILA LAAH, iyada oo qiimaheeda wadata hadana ka qarsooneyd kuwaas.
10. Wuu ku dhaafay Fidyadii isaga oon u dhaaran wax dan u ah mooyaane wax kale.
11. Shirkiga meesha ku jira in uu ku weyn yahay iyo inuu ku yar leeyahay waayo kuma ay ridoobin sidaa.
12. Odhaahdooda ahaa «annaga oo Gaalnimo ka sokeynay» waxaa caddeyneysa in kuwa kale ayna sidaa jaahil ka ahayn.
13. In la Kibaaran karo marka wax la yaablihi dhaco, tii oo la khilaafaayo cidda sida karaahiyaysaneysa.
14. (Wadda Goyin).
15. In laysu diidan yahay ku dayashada dadka jaahiliinta ah.
16. In la Cadhoonkaro marka dadka wax la baraayo.
17. Saldhingga Guud ee Odhaahdaasi waa «JIDADKA».
18. Tagasiisha ay tahay tilmaan ka mid ah tilmaamaha nabinimada waayo sida uu sheegay ayay u dhacday.
19. Wuxuu ilaahay ku haydaartay Yuhuud iyo Nasaara ee quraanku ku najixi waxaa ka mid ah wax aynu leenahay laynoodiidayna.
20. Agtooda waxaa ku sugar in ay cibaadadu ku dhisan tahay amar iyo farid laysfaro, markaa waxaa ku jira Baraarujin laysku baraarujinaayo Su'aalihii qabriga. Markaa Rabbigaa waa ayo? Way iska caddahay, Nebigaa waa ayo waxaa laga

qaadaneyaa ka warranka uu ka warramaayo wararka maqanaha «QAYBKA».

21. Jidka Kitaable waa mid ceebeeysan sida ka Gaalada oo kale.
22. Qofka ka soo guura baadil uu caddeystay qalbigiisu loogama aamin aha in qalbigiisa ay caadooyinka wax kaga hadhaan, odhaahdooda ah awgeed (Annaga oo Gaalnimo ka sokeyna).

Baabka Wixii Ku Yimid U Gawraca Cid Aan Ilaahay Ahayn

Odhaahda Ilaahay ee ah «Waxaad tidhaahdaa Salaadeydu iyo wax qalkeygu iyo nolosheydu iyo geerideydu ilaahay bay u sugar tahay. Rabbiga Caalamkaa ee aan cidna la wadaagin» «Aayada iyo Odhaahdiisa» U Tuko una qal.

Calina Ilaahay raali ha ka noqdee waxa laga weriyay inuu yidhi: Rasuulku wuxuu iiga warramay Afar weedhood: In Ilaahay Nacdalo ciddii u gawracda cid aan isaga ahayn, in Ilaahay Nacdalo. Qofka waalidkii Nacdala in Ilaahay Nacdalo. Qofkii soo hooya ni muudiisa in Ilaahay Nacdalo. Qofka Beddela Tilmaamaha dhulka. Waxaa Weriyay Muslin.

Daariq Ibnu Shihaab, waxaa laga weriyay, in Rasuulku – N.N.R.K.H.A. – uu yidhi Nin ba Jannada Diqsi ku galay ninna Naarta ayuu Diqsi ku galay, waxay yidhaadeen sidaasi sidee bay ku dhacday Rasuul Allow? wuxuu yidhi: Laba Nin ayaa soo Maray

Qolo sanam leh, kaasoo ayna cidi dhaafin ilaa ay qurbaan u bixiso markaas ayay midkood ku yidhaahdeen: Qurbaan bixi, wuxuu yidhi: Wax aan Qurbaan ku bixiyo ma haysto. Waxay yidhaahdeen wuxuun bixi duqsina ha noqoto. Markaasuu diqsigii bixiyay, Markaasay jidkii u banneeyeen, markaasuu naarta galay. Kii kale ayay ku yidhaahdeen: Qurbaan Bixi, Markaasuu yidhi waxba ugama dhowaado cid aan Ilaahey ahayn, Markaasay kurta jareen markaasuu Jannada galay.

Arrimo ayaa ku jira.

1. Macnaha waxaad tidhaahdaa «Salaadeyda iyo wax Qalkeyga».
2. Macnaa «Utuko rabigaa una qal».
3. Ku Bilawga Nacdasha cidda u gawracda Cidda aan Ilaahay ahayn.
4. In la nacdali ciddii Waalidkeed Nacdasha waxaana ka mid ah inaad cid kale Waalidkii nacdasho isna uu markaa nacdalo Waalidkaa.
5. In la nacdalo ciddii soo hoysa Nin muudiisa ah oo ah ninka sameeya wax ay ku waajib noqoneysa xaq Ilaahay, dabadeedna magan gala cid ka magangeleysa arrintaa.
6. In la nacdalo qofka beddela tilmaamaha dhulka, oo ah xariiqaa iyo tilmaamaha kale saaraysa xaqaada iyo xaqa jaarkaada, ama horreysiin ama dib u dhigid.
7. Faraqa u dhexeeya in si gaar ah loo nacdalo qof iyo in dadka xumaha sameeya si guud loo nacdalo.

8. Sheekadan Weyn ee ah Sheekada diqsiga.
9. In Ninkaasi uu Naarta ku galay Diqsiga aanu u qasdiyin se uu u sameeyay inuu kaga nabad galo Sharkooda.
10. Garashada qadarka Shirkigu ku leeyahay qalbiyada «MUUMININTA» Sida ninkaasiba ugu dulqaatay dilista oo aanu uga jeedin doonistoodii, iyaga oo aan ka doonin waxaan ahayn shaqada muuqata.
11. Kii Naarta Galay Muslin buu ahaa, waayo hadii uu gaal ahaan lahaa lama yidhaahdeen dikhsii buu naarta ku galay.
12. Wuxuu u Marag yahay xadiis saxiix ah oo ah Jannada waxay midkiin uga dhawdahay indhalaha kabala, Naartuna waa sidaasi oo kale.
13. Barashada in falka qalbigu yahay ka u jeedada weyn laga leeyahay, xataa kol ay ku tahay qoryo caabud.

Baabka In Aan Ilaahay Loogu Gawricin Meel Loogu Gawraco Cid Aan Isaga Ahayn

Odhahaadilaahay ee ah: «ha is dhexxaagin weligaa» Aayadda.

Thaabit ibnu A-Daxaag waxaa laga weriyay nin aaya ku nadray in uu geel ku qalo (BUWAANA) Meel Magaceed, markaa Nebigu wuxuu weydiiyay ma ooli

jiray qori ka mid ah qoryihii jaahiliga ee la caabudi jiray? waxay Yidhaahdeen: Maya. Wuxuu yidhi: hadda ma ahaan jiray bar kulan ka mid ah barkulanadoodii? Waxay yidhaahdeen maya. Markaasuu Rasuulku yidhi – N.N.E.K.H. – Fuli hadda nadarkaaga, waayo lama oofiyo nadar lagu galay diidmo ilaah iyo mid lagu galay wax aan beri aadamigu haysan. Waxaa weriyay Abi Daauud sannadkiisuna waa Shardigoodii (BUKHAARI IYO MUSLIN).

Arrimo ayaa ku jira:

1. Macnaha ha is dhexxaagin weligaa.
2. In Diidmada Ilaahey raadeysa dhulka, sida ogalaanshababa.
3. In arrinta daahin lagu celiyo arrinta cad si daahu u feedmo.
4. In Muftigu Faah faahin doono hadii uu sidaa u baahdo.
5. Ku Garyeelidda Nadarka Meel gaar ah lagu gar yeelo, in wax dhibaato ah aanu lahayn hadii wax manciyeyaa aanay jirin.
6. Waxyaabaha waxaa ka mid ah, hadii qori ka mid ah qoryihii jaahiliga ooli jiray.
7. Waxyaabaha Manciya waxaa ka mid ah hadii ay ahaan jirtay bar kulan ka mid ah barkulannadii jaahiliga.
8. Ma banaana oofinta nadarka meelahaasi waayo waanadar macsiyeed.
9. In layska ilaaaliyo u ekaanta ciidaha gaalada xataa yaan loo qasdiyine.

10. Macsida (diidmadu) nadar ma laha.
11. Wixii aanu bani aadmigu haysani nadi ma laha.

Baabka Shirkiga Waxaa Ka Mid Ah In Loo Nadro Cid Aan Ilaahay Ahayn

Ohdaahda Ilaahay ee ah: «Waxay oofiyaan Nadarka» Aayadda iyo Odhaahdiisa «Iyo waxaad bixisaan ee wax la bixiyo ah ama aad ku nadar gashaan ee wax lagu nadar galo ah ilaahay wuu ogsoonyahay».

Si sax ah Caasha Ilaahay Raali ha ka noqdee waxa laga weriyay in Rasuulka – N.N.E.K.H. – uu yidhi: qofka ku nadraka in uu ilaahay Caasiyo yuuna Caasiyin».

Arrimo ayaa ku jira:

1. In ay waajib tahay oofinta nadarku.
2. Hadii ay Sugnaato inay Tahay Cibaado Ilaahay, dabadeedna uu Cid kale ula qasdiyo waa Shirki.
3. Nadarka Macsiyada ah ma banaana oofintiisu.

Baabka Shirkiga Waxaa Ka Mid Ah Magan Gelyada Cid Aan Ilaahay Ahayn La Magangalo

Odhaahda Ilaahay ee ah: «Waxay ahaayeen rag Insiga ka mid ah kuwii Magangala rag jinka ka mid ah, taasina waxay uga kordhiyeen dembi».

Khawaala Bintu Xakiim waxaa laga weriyey in ay tidhi: Waxaan Maqlay Rasuulka – N.N.E.K.H. – oo odhaneya: qofka meel degga dabadeedna yidhaah: weedhaha Ilaahay ee dhameystiran waxaan ka magan galay Sharka waxa uu abuuray ma dhibaan ilaa uu ka guuro meeshaa ayada ah.

Waxaa ku jira arrimo.

1. Macnaha Aayada Jinka.
2. In ay tahay magan galyada jinku Shirki.
3. In Xadiiska sida loo daliishan karo waayo culimadu waxay u soo daliishadeen in weedhaha Ilaahay ayna ahayn qaar la uumay waxay yidhaahdeen megen galku waxa la uumay waa shirki.
4. Fadliga ducadani ay leedahay iyada oo hadana gaaban.
5. Wax hadii uu yahay mid wax tar adduunyo leh, ha ahaato waxyaalo joojin ama wax tar soo jiita, ku tusin mayso in aanu waxani shirki keeni karin.

Baabka Shirkiga Waxaa Ka Mid Ah In La Kaalmo Weydiisto Cid Aan Ilaahay Ahayn

Odhaahda Ilaahay ee ah «ha baryina Ilaahay Sokadii wax aan wax ku yeeli Karin. Waxna ku tari karin hadii sidaa aad fashidna waxaad ka mid tahay daalimiinta». Hadii Ilaahay kuugu taabto dhibaato cid ka faydeysaa ma jirto oo aan isaga ahayn Aayadda.

Iyo Odhaahdiisa Ilaahey agtiisa ka raadiya arsaa-qda caabudaana. Aayada Iyo Odhaahdiisa yaa ka baadisan qofka cid Ilaahey ka sokeysa baryaya. Kaasoon u jawaabi doonin ilaa maalinta qiyaamaha, iyaguna ay yihiin qaar ka dega maran baryadooda. Hadii dadka la soo ururyana cadaw ayay u noqoneyaan Cibaadadoodiina waxay noqoneysaa qaar ka gaaloobay.

Iyo Odhaahdiisa «Ma midka u Jawaaba ka talaabsan hadii uu baryo Xumahana fayda. Ma ilaa kalaa Ilaahey la jira, waxaa yaraaday intaad waantooobeysaan».

Dabarina waxa uu ku weriyay senedkiisa «In wakh-tigii Nabiga – N.N.E.K.H. – uu jira munaafaq dhibadka ah muminiinta ah markaasaay badhkoodana yidhaahdeen ina keena aynu Rasuulka ka kaalmo weydiisano Munaafaqa, Nebigu marka wuxuu yidhi aniga la ima kaalmo weydiisto Ilaahey uun baa la kaalmo weydiistaa.

Arrimo ayaa ku jira.

1. Ku Xidha baryada lagu xidhay kaalmo weydiisiga waa guud (caam) lagu xidhay gaar (Khaas).
2. Macnaha «Odhaahdiisa ha baryin cid aan wax ku tarikarin waxna ku yeeli karin.
3. Taasi waa Shirkiga weyn.
4. Dadka ka ugu suubani hadii uu wax falo si uu uguraalli geliyo cid aan ilaahey ahayn wuxuu ka mid noqoneyaa daalimiinta.
5. Macnaha Aayada ka dambeysa.

6. Cid kale kaalmo weydiisigu isaga oo gaalnimo ah ayuuna adduntyadana wax tar lahayn.
7. Macnaha Aayadda Saddexaad.
8. Arsaaqda in ay habooneyn in cid aan ilaahey ahayn laga doono, sida jannada isaga uun lagga doono.
9. Macnaha Aayada Afraad.
10. Cid ka baadiyeysani in aanay jirin qofka barya cid aan ilaahey ahayn.
11. Ka baryeyaa in uu ka dhega maran yahay ka la baryeyo oo uunan ogeyn.
12. Baryadu lafteedu in ay sabab u tahay colaadda uu u qabo kan la baryeyaa kan baryeya.
13. In lagu magacaabi karo caabudis la caabudaayo ka la baryaayo.
14. In uu ka gaaloobay ka la baryeyaa cibaadada.
15. In taasi sabab u tahay ahaanshaha uu yahay ka dadka ugu baadiyeysan.
16. Macnaha Aauadda Shanaad.
17. Arrinta la yaabka leh, oo ah qiritaanka ay qireyaan kuwo qoryo caabudka ahi in cid kale oon ilaahey ahayni u jawaabi karin ka tabaaleysan, sidaa dar-teed ay gooraha dhibaatada baryaan keligii.
18. Dhawridda Nebigu – N.N.E.K.H. – uu dhawraayey seeraha tawxiidka iyo sida uu uga edebsanaayey Ilaahey.

Baabka Odhaahda Ilaahay

«Miyay Ilaahay wax la wadaajineyaan waxaan waxba abuureyn oo iyaga la Abuureyo, aan u awoodinna iyaga gar gaar nafahooda-na aan u gar gaari karin». Iyo Odhaahdiisa Kuwayowga aad isaga sokadii baryeysaan ma hantaan xiib laf timirteedana, hadii aad baridaan maqli maayaan baryadiina, hadii ay maqlaan idin jawaabi maayaan» Ilaah Odhaahdiisa «Ku warrami maayo warhaye oo kali ahi.»

Si sax ah Aanis waxa looga weriyay in uu yidhi: Nebiga – N.N.E.K.H. – ayaa la dakhraay Maalintii uxud waxaan la jebiyay foolkiisii. Markaasuu yidhi sidee bay u liibaanina qolo nebigoodii dakhartay? Dabadeedna waxaa soo degay adigu «arrintaa waxba kuma lihid» Aayadaa.

Si sax ah waxaa kale oo Ibna Cumar (Ilaahay raali ha ka ahaadee) looga weriyay: In uu maqlay rasuulku – N.N.E.K.H. – oo odhaneya, hadii Madaxda sare uu rukuucda uga soo qaado rakcadda ugu dambeysa Subax (Ilaahay nacdaal hebel iyo hebel ka dib markii uu yidhaah: Ilaahay wuu maqlay cidda u mahadnaqday Rabbigayoow adiga ayaa mahad leh. Markaas buu Ilaahay soo dejiyay «Adigu arintaa waxba kuma lihid» Aayadda.

Riwaayo kale waxay odhaneysoo: Isaga oo baryeya Safwaan Binu Umaya iyo Suhayl Binu Cumar iyo Al-Xaraath Ibnu Hishaam dabadeedna waxa soo degay (Adigu Arintaa waxba kuma lihid).

Waxa kale oo si sax ah Abi Hureyra looga weriyay, Ilaahay raali ha ka noqdee in uu yidhi: Rasuulka – N.N.E.K.H. – ayaa istaagay markii lagu soo dejiyay. «U Dhig tolkaaga dhaw», markaasuu yidhi: Kooxdan Quraysheeday ama wax la mida, gata Naftiinna, anigu ilaahay wax aan idinka kaafiyeyaa ma jiro, Safiyaay Rasuulka Ilaahay edadiisaay wax aan ilaahay kaaga kaafiyayaa ma jiro, Faaduma Bintu Maxamedeey Xoolaheyga waxaad doonto ka qaado wax aan Ilaahay kaaga kaafiyo ma jirto.

Arrimo ayaa ku jira:

1. Macnaha Labaad Aayadoo.
2. Sheekadii Uxud.
3. Qunuudkii Nebiga asaga oo Saraakiisha Awliyaduna aamiin ka daba leeyihiin.
4. Kuwa la baryaa inay gaalo yihiin.
5. In ay Faleen wax ayna gaaladu badankeedu sameyn kana mid tahay dakharka Nebiga iyo Dadaalka ay u dadaaleyen dilkiisa iyo sarwajiyeeynta dadkii la dilay iyaga oo ilma adeerkood ah.
6. Sidaa darteed in loogu soo dejiyay (Adigu Arrinta waxba kama ogid).
7. Odhaahdiisa ama wuu ka toobad aqbali ama wuu caabudi, dabadeedna wuu ka toobad aqbali.
8. In loo qunuudo dhibaatooyinka.
9. In la magacaabi karo Salaadda gudaheeda qofka la baryayo.

10. Qunuudka gudahiisa in si gaar ah qof loo nacdali karo.
11. Sheekadii Nebigu – N.N.E.K.H. – Markii lagu soo dejiyay «U DIG TOLKAAGA».
12. Dadaalka Nebiga – N.N.E.K.H. – taas oo ku tusineysa sameyn ta u sameeyay falka loogu tiiriay, waali, qof kasta oo muslin ah oo maanta sameyana loogu tirinlahaa.
13. Odhaahda uu kii fogaa iyo kii dhowaaba ku yidhi: wax aan ilaahay kaaga tari karaa ma jirto. Ilaa uu ka yidhi «Faaduma Bintu Maxamadeey wax aan ilaahay kaaga tari karaa ma jirto». Mar hadii uu caddeeyay asaga oo ah madaxii rususha in aanu waxba ka tari karin madaxii dumarka caalamka, dadkuna ay xumeyeen in rasuulku wax dhab ah mooyee wax kale aanu odhan jirin, dabadeedna fiirsha waxa maanta ku dhacay quluubta dadka gaarka ah, waxaan u muuqan Tawxiidku waxa uu yahay iyo qariibnimada diinta haysata.

Baabka Odhaahda Ilaahay

«Marka ay argagixisadu ka bado quluubtooda (Malaa'igta) ayay yidhaahdaan: Rabbigin wuxuu yidhi? Waxay yidhaahdeen xaq buu yidhi waana sareeyaha weyn».

Si sax ah Abu Hurayra waxa looga weriyay Ilaahay raalli ha ka noqdee in Rasuulku – N.N.E.K.H. – uu yidhi «Ilaahay arrinta hadii uu samadda ka gudoomiyo

Malaa'igta garbaha ayay isla dhacdaa iyada oo u habraneysa erayadiisa, oo aad moodo silsilad salax la dul jiidayo, tii oo erayadiisa ay dhexmoodeyaan Malaa'igta, ilaama goorta argagixisadu ka hadho quluubtooda ay yidhaahdaan rabbiginna muxuu yidhi: waxay yidhaahdeen: Xaq buu yidhi waana (Sareeyaha Weyn) waxa soo maqla dabadeedna maqal xadaha (Shaydaanka). Maqal xaduhu wuu is kor saar saaran yahay, sidaas buu uga tilmaamay Sufyaan Kafkiisa (Baabacada iyo Faraha), Isaga oo geddiyay oo faraha kala bixiyay, Markaasuu maqlaa eray, markaasuu u sheegaa ka ka hooseeya markaasuu ka dambana ka kasii hooseeya u sheegaa ilaa ay ku ridaan carab faaliye ama saaxir, waxa laga. Yaabaa markaa in gantaal soo gaadho inta aanu sheegin, lagana yaabaa in uu sheego inta aanu soo gaadhin, markaasuu ku daraa boqol beenood. Markaasaa la yidhaa caynkaa iyo caynkaa miyaan layna odhan maalintii, markaasaa la rumeyn eraygii samada laga maqlay.

Nawaas Ibnu Sancaan Ilaahay Raalli ha ka noqdee waxaa laga weriyay in uu Nebigu – N.N.E.K.H. – yidhi: «Hadii uu ilaahay doono in uu arin waxyoodo arrinka ayuu ku hadlaa Samooyinka ayaa dabadeedna ka gariira anna wuxuu yidhi si aad ah iyaga oo ilaahay ka baqanaaya, hadii markaa dadka samadda deggani ay maqlaan way suuxaan, sujuud ayayna u dhacaan, cidda ugu hooseysa ee markaa madaxa kor u qaaddaa waa Jibriil, Markaasuu Ilaahay Waxyigiisa ugu Sheegaa waxa uu doono, markaasuu Jibriil soo maraa Malaa'igta markuu samo soo maraba Malaa'igteeda

ayaa waxay Weydiyaan: Muxuu Rabbigeen yidhi Jibriilow? Jibriilna wuxuu yidhaa: waa Xaq, waana sareeyaha weyn Giddigood dabadeedna waxay yidhaahdaan wuxuu Jibriil yidhi oo kale. Markaasuu Jibriil ku Doo geba gebeeyaa waxyigii Meesha Ilaahay Sareeye uu u soo diray».

Arrimo ayaa ku Jira.

1. Tafsiirka Aayadda.
2. Waxaa ku Jirta Xujo lagu burin karo Shirkiga, gaar ahaan wixii ku saabsan dadka suu-suuban, waana Aayadda la yidhaa waxay dhidibada uga sareysaa geedka shirkiga qalbiga.
3. Tafsiirka weedhiisu waxay yidhaahdeen xaq buu yidhi waana sareeyaha weyn.
4. Sababta Su'aashooda.
5. In uu Jibriil uga jawaabo dabadeedna inta dabadeed odhaahdiisa ah (Wuxuu yidhi sidaa iyo sidaa).
6. Xuska in qofka ugu horreeya ee madaxa sare u qaadaa uu yahay Jibriil.
7. In uu sida ku wada Odhanaayo dadka samada jooga oo dhan waayo way wada weydiineyaan.
8. In Suuxdintu wada saameyneyo dadka samada oo dhan.
9. In ay samooyinku ka gariiraan hadalka ilaahay.
10. In uu Jibriil yahay ka ku soo gabagabaynay waxyigaa ilaa meeshii loo soo diray.
11. Xuska Tuugeysiga Shayaadiinta.
12. Sifaalahaa ay isu kor saar saaran yihiin.

13. Dirirta Gantaalaha.
14. In mar Gantaalku soo gaadhad isaga oo aan Sheegin, marna uu ku ridaayo dhegta saaxiibkiisa insiga ah ka hor inta aanu soo gaadhin gantaalku.
15. In uu faaliyuhu uu mar mar run Sheego.
16. In uu Boqol Beenood ku daraayo.
17. In aan Weedhiisa laga rumaynay mooyaane weedha uu samada ka soo maqlay.
18. Nafuhu inay baadilka aqbalaan si ay mid kaliya uga dhigaan oo ayna ka waantoobin boqol beenood.
19. In ay weedhaha kala qaad qaataan oo ay oo ay xafidaan oo ay weliba soo daliishadaan.
20. Sugida sifaadka tii oo laga khilaafaayo ashcariyadda cadisha.
21. Gariirka iyo Suuxdintaba in ay keentay baqasho Ilaahay.
22. In ay u dhacaan Sujuud Ilaahay.

«Baabka Shafaacada»

«Ugu dig kuwa ka cabsanaaya in Rabbigood loo soo ururiyo (Muuminiinta) Kuwaas oo aan lahayn isaga Sokadii cid weli u ah iyo Cid Shafeecdo ah toona, waxay mudanyihiin in ay alla ka baqaane».

«Waxaad tidhaahdaa: Shafaacadda oo dhan Ilaahay ayaa leh waxa u sugnaaday lahaanshaha Cirka iyo Dhulka».

Iyo «Odhaahdiisa waa kee ka agtiisa ku Shafaaco qaadi karaa Mooyaane ogolaanshihiisa ka dib».

Iyo Odhaahdiisa «Immisa Malag ayaa Cirkaa Jooga ayna Shafaacadooda waxba tareyn, mooyaane marka uu Ilaahay u oggolaado cid uu doono ee uu raalli ka yahay».

Iyo Odhaahdiisa «waxaad tidhaahdaan uu yeedha kuwa aad Ilaahay Sokadiisa Sheeganeysaan. Ma hantaan Atam in Culays le'eg oo Cirka taal ama Dhulka Taal. Labadaa Aayadood.

Abul Cabbas wuxuu yidhi: Ilaahay Wuxuu ka reebay Ciddii aan isaga ahayn, waxa alaale wixii ku saabsan Mushrikiinta wuxuu diiday in cid aan isaga ahayn ay wax leedahay, ama ay Yihiiin qaar Ilaahay gacan Siinaaya, waxa kaliya ee markaas soo hadhay wax Shafeecadda taana waxa u caddeeyay mooyaane in ayna waxba u tareyn qof Ilaahay u ogolaaday sidii u yidhiba. «Uma uu Shafeeco qaadin Cid uu uga raali noqday mooyaane Cid kale. «Taasi waa Shafeecadda ay gaaladu Moodeyso in ayna jirin Maalinta qiyaamaha sida Quraankuba u reebay, Nebiguna – N.N.E.K.H. – Wuxuu ka warramay» in uu iman dabadeedna Rabbigii u sujuudi oo uu mahadcelin, ku Bilaabimaayo marka hore Shafeecada, dabadeedna waxa lagu odhan Madaxaaga sare u qaad, oo dheh waa lagu maqliye oo weydiiso waa lagu siine, oo shageeco doono waad shafeeciye».

Abi Hurayrana waxa uu ku yidhi: Dadka ayaa ugu xaq leh Shafeecadda? wuxuu yidhi: Qofka yidhaah LAA ILAAHA ILA LAAH isaga oo ay khaalis ka

tahay qalbigiisa». Markaa Shafeecadaasi waxay u tahay dadka Saafiga ah (Ikhlaaska leh), kii oo ay weliba ogolaansho Ilaahay ka timid umana ay ahaan ciddii Ilaahay u Shariig yeesha; Xaqiiqadiisuna waxay tahay: «In Ilaahay – Isaga Xumo ka reebane – uu yahay ka ugallad Sameysanaaya dadka saafiga ah.

(Ikhlaaska leh), oo Dabadeedna Ugu dembi Dhaafeya baryada qofka uu u oggolaaday in uu Shafeeco qaado si oo u maamuuso oo uu u gaadho heerka la mahadsho: Marka Quraanka waxuu diiday Shafeecadda Shirkiga leh sidaa ahaanteed waxa u ku sugay Shafeecadda ku sugaran oggolaanshihiisa dhawr meelood. Nebigu – N.N.E.K.H. – wuxuu caddeeyay in ay u gaar tahay dadka tawxiidka iyo Ikhlaaska uu saaxiibka ah. Wuu dhamaaday hadalkiisii Ilaahay ha u naxriistee.

Arrimo Ayaa ku Jira.

1. Tafsiirka Aayaadka.
2. Tilmaanta Shafeecadda la diiday.
3. Tilmaanta Shafeecadda la sugay.
4. Xuska Shafeecada weyn oo ah heerka la mahadsho.
5. Tilmaanta waxa uu nabigu sameynaayo in aan Shafeecada ku bilaabin ee u sujuudaayo hadii dabadeedna loo ogolaado uu shafeeco qaado.
6. Cidda ugu xaq leh Shafeecadda.
7. In ayna waxba ku lahayn cidda Ilaahay u Shariig yeesha.
8. Caddaynta xaqiiqdeeda.

Baabka Odhaahda Ilaahay

«Adigu ma hanuunineysid cidda aad jeceshahay laakiin ilaahay ayaa hanuuninaaya Cidda uu doono».

Si sax ah waxaa looga soo weriyay Ibna Musayb, Isaga oo Abahii ka weriyay in uu yidhi: Markii Abu Taalib geeridii ku timid, Rasuulka Ilaahay ayaa u yimid tii oo ay la joogaan Cabdillaahi Binu Umaya iyo Abi Jahal wuxuu markaa ku yidhi: Adeeroow waxaad tidhaahdaa: LAA ILAAHA ILA LAAH?, eray aan kuugu doodo Ilaahay agtiisa». Markaasaa waxay yidhaahdeen: ma waxaad Nacabsani Diinta Cabdul Mutalib, Markaasuu – N.N.E.K.H. – ku celiyay, Markaasay iyaguna ku celiyeen. Dabadaydna waxii uga dambeeyay ee uu yidhi waxa uu ahaa Diinta Cabdil Mutalib, waxaanu uu diiday in uu yidhaahdo LAA ILAAHA ILA LAAH dabadeedna Nebigu – N.N.E.K.H. – wuxuu yidhi: «Dembii dhaaf ayaan ku dooni inta aan la i diidin». Dabadeedna waxa ilaahay soo dejiyay» uma ay ahaan Nebiga iyo Kuwii rumeyay in ay dembi dhaaf u doonaan mushrikiinta, Xataa hadday yihiin qaar xigta u ah ka dib markay caddaato inay yihiin qaar Jaxiima u saaxiib ah». Ilaahay Abu Taalib waxaa uu ku soo dejiyay «Adigu hanuunin maysid cidda aad jeceshahay ee Ilaahay ayaa hanuuninaaya cidda uu doono».

Arrimo Aaya ku jira.

1. Tafsiirka «Adigu Hanuuninmaysid Cidda aad

Jeceshahay» Aayad.

2. Tafsiirka Odhaahdiisa «Uma ay ahaan Nebiga» Aayad.
3. Waana arinta weyn tafsiirka Odhaahdiisa «waxaad tidhaah LAA ILAAHA ILA LAAH» tii oo ka soo hor jeedda sida ay u haystaan kuwa cilmiga sheeganaaya.
4. Abu Jahal iyo Ciddii la Jirtay waxay garaneyeen Muraadka Nebiga – N.N.E.K.H. – uu ka leeyahay markii ninka uu ku lahaa waxaad tidhaahdaa: LAA ILAAHA ILA LAAH marka Ilaahay la xumeyyo qofka Abi Jahal uu uga aqoon badan yahay asalka Islaamka.
5. Dadaalka Nabigu – N.N.E.K.H., – iyo sid uu isagu taxluujineeyay Islaam nimada Adeerkii.
6. Waxa lagu ridi karo cidba ku andacootaa in Cabdul Mutalib iyo Awawyadiis ay Islaam ahaayeen.
7. In Nebigu Dembi Dhaaf u doono laakiin aan loo dembi dhaafin loona diiday arintaas.
8. Dhibaatada ay saaxiibada xumi ay u geystaan dadka.
9. Dhibaatada ay leedahay Weyneynta Awoowyada iyo Dadka waaweyni.
10. Daliishiga ay Jaahiliyaddu ay taasoo daliishatay.
11. Waxay tusineysaa in uu camalku ku xidhanyahay khaatumada, waayo hadii u odhan lahaa waxbay u tari lahayd.
12. Fiirashada kuweynaanta Shubahaadka ay ku weyntahay Qalbiyada kuwa lunsan, waayo qisada

hadii aad eegto iyada ayuun bay kaga doodaan. Iyada oo nebiga Isku taxluujintiisa iyo kuwa celcelintiisuba ay jirtay, markaa weynaanteed iyo caddaanteeda ay u caddeyn ayuun bay ki gaabsadeen arrintaasuun.

Baabka Wixii Ku Yimid In Sababta Gaalowga Bani Aadamiga Iyo Ka Tegitaanka Diintoodu Ay Tahay Xad Dhaafinta Dadka Suuban

Odhaahda Ilahay ee ah «Reer Kitaablow Diintii ha xad dhaafinina». Aayad.

Si sax ah Ibnu Cabbas Ilahay Raali ha ka ahaade Laboodoba waxa laga Weriyay. «Isagoo ka hadlaay Odhaahda Ilahay» waxay yidhaahdeen Ilahyadiinni ha ka tegina oo ha ka tegina wadda iyo Suwaac iyo Yaaquuth iyo Yacuuq iyo Nasara». Wuxuu yidhi Magacyadan waxaa lahaa Rag Suubanaa oo duulkii Nuu ka Mid ahaa markii dabadeedna ay geeriyoodeen kuwaasi ayaase Shaydaan tokood u waxyooday Sanaxyow ka taaga meel fadhyadii ay fariisan jireet magacyadoodiina ay u bixiya sidii bay yeeleen, laman caabudin ilaa ay kuwii laftoodii ay geeriyoodeen oo cilmiigii la iloobay ayaa la caabuday».

Ibnu qiyam isaguna wuxuu yidhi: in aan mid ahay oo dadkii hore ahi waxay yidhaahdeen markii aq dhinteen ayay dul fariisteen xabaalahoodii, dabadeed

waxay qorteen sawiradoodii, kadib wakhtigii ayaa ku dheeraaday markaasay caabudeen.

Cumarna waxaa laga weriyay in Rasuulku – N.N.E.K.H. – oo yidhi: Xadka ha iga bixinina sidii ay Nasaaradu ina Maryama ay Xadka uga Bixisay oo kale anigu adoon ayuun baan ahay marka dheh Adoonkii Ilahay iyo Rasuulkiisii? Waxaa soo saaray Bukhaari iyo Muslin.

Waxa kale oo uu yidhi Rasuulku: «Iska jira Xad dhaafinta kuwii idinka horeeyay waxa halligay xad dhaafin».

Muslinna Ibnu Mascuud waxa uu ka weriyay Ilahay raali ha ka ahaadee in Rasuulku – N.N.E.K.H. – uu yidhi: «Waxaa halaagsamay kuwa hadalka qod-qoda». Saddex Jeer ayuu yidhi.

Baabka Wixii Kakanaan Ah Ee Ku Yimid Qofka Ilahay Ku Caabuda Xabaal Qof Suuban Agtiisa Ka Waran Marka Hadii Uu Caabudo

Si sax ah Caasha waxa laga weriyay: «in Uma Salaama Rasuulka ay uga Sheekaysay Kiniisad ay ku aragtay dhulka xabashida iyo wixii taswiiro dhexyaalay, dabadeedna waxa uu yidhi: Kuwaasi waa kuwa hadii nin wanaagsani ka dhinto ama Adoon wanaagsan Xabaashiisa ayay Masaajid ka dhul dhisaan waxay ku sawiraan taswiiraha, Kuwaasi waa kuwa waxa uu

Ilaahay Abuuray ugu Shar badan Ilaahay Agtiisa Kuwaasi waxay Kulmisteen Laba Fidmo Fidmad Xabaalaha iyo Fidmadii Taswiiraha (Sanamyada) Bukhaari oo Maalim

Bukhaari iyo Muslin waxay Caasha ka Weiryeen ay tidhi: Markii ay Geeridu u timid Rasuulka – N.N.E.K.H. – wuxuu guda galay in maro liidad leh ut wejiga iska saaro, Marka uu ku miyir doorsoomana wuu iska feyda; Markaasuu yidhi isaga oo caynkaas ah Nacdashaa Ilaahay ha korto Yuhuudda iyo Nasaara waxay ka dhigteen Xabaalahii Nabiyadooda Masaajiddo «waxaa uu ka digeyaa waxa ay faleen. Hadii ayna sidaasi jirin Xabaashiisa banaabka ayuu soo dhigilahaa, waxa uu ka baqay uun in masjid laga dhigto». Muslin iyo Bukhaari. Waxa kale oo Muslin oo kameriyay Jundub Ibnu Cabdillaahi inuu yidhi: «waxaan Maqlay Nebiga oo Shan ka hor inta aanu Dhimanin leh». Anigu waxaan ilaahay Bari uga noqoneyaa in idinka sameysto saaxiib aan aad u jecelahay, waayo aniga Ilaahay ayaa iga dhigay Saaxiib uu aad u jecelyahay sida uu Ibraahimba uga dhigay saaxiib uu aad u Jecelyahay, hadii cid uun Ummadeyda ka mid ah aan Saaxiib ka dhiganaayo Abubakar ayaan ka dhigan lahaa. Hooyaay Dadkii idinka horeeyay waxay ahaayeen qaar Xabaalaha Nabiyadooda Nasajidyo ka dhigta, Hooyaay Xabaalaha ha ka dhiganina Nasaajido Sidaa anigu waan idim diidanahay: Markaa arintaa wuxuu diid

Markaa arintaa wuxuu diiday gebagebadii nolos-hiisa. Dabadeedna waxa uu Naadalay Isaga oo sii geeriyoonaaya cidda sidaa yeesha Salaadda Xabaalaha lagu Tukadana waa la mid yaan Masaajid laga dhisin

Waxaaana taa caddeynaaya Odhaahdeeda «Waxa laga Baqay in Masaajid laga Dhigto». Markaa Asxaabtu may ahayn qaar Xabaashiisa Masaajid ka dhiganaaya meel kasta oo Salaad loola qasdiyaana Masaajid ayaa laga Dhigtay, meel kasta oo lagu tukadana waxaa lagu magacaabaa Masaajid sida uu Nebigu – N.N.E.K.H. – u yidhi: «Dhulka waxa layga dhigay Masaajid iyo Meel daahir ah».

Axmedna waxa uu sunnad toosan oo Nebiga gaadh-siisan Ibna Mascuud kaga weriyay in uu yidhi: Dadka kuwa ugu Sharka Badan waa kuwa saacaddu soo gaadho iyaga oo nool, iyo kuwa Xabaalaha Masaajid ka dhigta.

Arrimo ayaa ku jira

- Arrimo ayaa ku jira.**

  1. Waxa uu Rasuulku ka yidhi Qofka Masaajid Ilaahay lagu Caabudo ka dhisa Xabaal nin Suuban, Xataa hadii ay saaxi tahay Niyadiisu.
  2. Diidmada Taswiiraha (Sanamada) iyo Kakanaanta arrinta.
  3. In waxku qaadasho ku jirto isku taxluujinta – N.N.E.K.H. – sida marka u horreysa uu u caddeyay, hadana geeridiisa Shan ka hor u yidhi dabadeedna Markuu Dhimanaayey kuma uu kaaftoomin intii hore.
  4. Diidmada uu Nebigu diiday in sidaa qabrigiisu loo galo iyada oo aanay weli ka jirin qabrigiisuba.
  5. In taasi ay tahay jihadka ay Yuhuudu iyo Nasaar-adu ay ula dhaqmi jireen xabaalaha Nebiyadooda.
  6. Naqdashiisa uu naedalay Nebigu Arintaa.

- Ujeedadiisu waxay ahayd in uu inaga ilaa liyo qabrigiisa.
- Sababta loo muujin waayey qabrigiisa.
8. Waxaa looga jeedaa Masaajid ka dhigashada.
  10. Waxa uu xidhiidh ka dhexceeysiiyay qofka xabaasha Masaajid ka dhigtaiyo qofka Saacadu soo gaadho dabadeed wax uu sheegay jidkii horseedaayey Shirkiga intaan lagu dhicin ka hor iyo gaba gabadiisa.
  11. Arinta uu ku xusay Shan ka hor geeridiisii: waxa ay ka hor imaaneysa laba kooxood oo ah kuwa ugu shar badan, bidcada oo culimada qaarkood ka reebanba laba iyo todobaatanka koowood waxayna yihiin **RAAFIDAD IYO JAHMIYADDÀ**, Raafidaada sababteedana ayuu ku yimid Shirkigu iyo Xabaalo u caabudista, waxayna ahaayeen ciddii ugu horeysay ee Masaajidka Xabaal ka dul dhisa.
  12. Nebiga – N.N.E.K.H. – waxaa lagu Intixaanay ee argagax badan.
  13. Waxaa lagu maamuu say ee Saaxiibtinimo gaar ah.
  14. Caddeynta in ay ka sareyso Maxabada.
  15. Caddeyntu In Abii Rakar uu ugu fadli badnaa asxaabta.
  16. Tilmaanta Khilaafadiisa.

Baabka Wixii Ku Yimid In Xabaalah Dadka Suuban Xadkooda La Dhaafiy Ay Ka Dhiganto Sanam Ilaahey Sokadiisa La Caabudo

Maalik waxaa uu ka weriyay Muwadda in Rasuulka – N.N.E.K.H. – uu yidhi Ilaaheyow ha ka dhigin qabrigeyga sanam la caabudo, Cadhada Ilaahey waxay ku adkaatay dul ka dhigashada xabaalah Nabiyadooda Masaajiddo.

Ina Jariir sanadkiisa waxa uu Sufyaan Ina Mansuur Kaga soo weriyay Mujaahid **Iiga warrama Alaata iyo Al Cusà**. Wuxuu yidhi Wuxuu u Laaqi Jiray al Sawiiq ( ) Markaasuu dhintay, markaasaay dul fadhisteen Xabaashiisii sidaas oo kale ayuu Abu Jusa ka Sheegay Ina Cabbaas inuu yidhi: Wuxuu ahaa kii u laaqay Xaafiyadda Sawiiq.

Ina Cabaasna Ilaahey raali ha ka noqdee labadoodaba waxa uu yidhi **Rasuulka** waxa uu nacdalay Dumarka booqda xabaalahà iyo kuwa masajidada ka dul dhista Xabaalahà. Waxaa weriyay dadkii Sunaha Abuu Daa'uud tarmadii iyo Ina Maajah.

Arrimo Ayaa ku Jira.

1. Tafsiirta Asnaamta.
2. Tafsiirkha Cibaadada.
3. Rasuulka kama uu Magan galin wax aanu ka baqayn inuu dhaco.

4. Wuxuu Isku Xidhay sanam yeelashada iyo Masaajidada laga sameysanaayo Xabaalaha Nabiyada.
5. Xusitaanka Cadhada Adkeynta Eebe.
6. Ta ugu muhimsani waa garashada Cibaadada Al Laata, oo ahayd ta Asnaamta ugu weyn.
7. Ogolaanta inay ahayd Nin Suuban Xabaashiisa.
8. Waa Magaca Qofka qabriga leh iyo Xuska macnaha Magac bixinta.
9. Macdasha Dumarka Xabaalaha Booqda.
10. Nacdasha Qofka.

Baabka Wixii Ku Yimid Ilaalinta Musdfa Uu Ilaalinaayey Dhinacyada Tawxiidka Gufayntiisa Jid Kasta Oo Shirki Keeni Karaaya

Odhahada Ilaahay ee ah «Waxaa idin yimid Rasuul idin ka mid ah oo ay ku adagtahay wixii idin dhibaata gelinaaya, idiin dadaal badan Mu'miinta u naxariis iyo dabacsanaan badan.»

Abii Hurayra waxaa laga weriyay Ilaahay raali ha ka ahaadee inuu yidhi: Rasuulku wuxuu yidhi – N.N.E.K.H. – «ha ka dhigina guryahiina xabaalo, Qabrigeygana ha ka dhigina Meel la isku yimaado iguna salliya waayo Salaadiina wey isoo gaadheysaa meel kastoo aad joogtaanba (waxa uu ka weriyay Abu Daa'udd sanad sax ah, dadka weriyayna waa lagu kalsoon yahay).»

Cali Ina Xuseen waxaa laga weriyay ilaahay raali ha ka ahaadee inuu arkay nin Umanaaya Fongorka banaanaaday Xaabaasha Nabiga – N.N.E.K.H. – oo dhex galay Dabadeedna baryaaya markaasuu u diiday oo wuxuu yidhi: waar ma idin sheegaa Xadiis aan Aabahay ka Maqlay oo isaguna Awoowgey u sheegay, Isaguna uu ka maqlay Rasuulka – N.N.E.K.H. – Wuxuu yidhi: Qabrigeyga ha ka dhiganina meel la isugu yimaado Salaadiinana way isoo gaadheysaa meel kastoo aad joogtaan bee.

(Waxaa laga weriyay Al Mukhtaarada).

Arrimo ayaa ku jira.

1. Tafsiirka Aayada Baraa'a.
2. Ka fogaanta Ummadda Seeraha intii laga fogaankaro.
3. Xuska inoo dadaalkiisa iyo inoo naxariisadiisa, iyo dabacsanaantiisa.
4. Diidmada in si khaas ah loo soo Booqdo Xabaashiisa iyada oo ku jirta camalada ugu fadliga badan.
5. Diidmada in lagu bedelo booqashada.
6. Boorintiisa Sunaha Guryaha Dhexdooda.
7. Waxaa laga qaadaneyaa in aan lagu tukan karin Xabaasha.
8. Cileynta in salliga qofku uu soo gadho si kasta hadii uu uga fogyahay marka aan baahi loo qabin qofka ay isku sawiraan waxa loogu dhawaankaro.
9. In Nebigu isagoo ku nool (Barsakha loo soo bandhigo Camalada Umadiisa oo ah saligiisa).

Baabka Waxii Ku Yimid In Qaarkood Ay Caabidaan Asnaamta

Odhaahda ilaahay «Bal ka waran kuwa qayb laga siiyay Kitaabka ee rumeyay jibtiga (Khuraafaadka) iyo Daaquutka (Wixii Ilaahay sokadii la Caabuday) oo ku odhanaaya kuwii gaaloobay kuwan ayaa ka hanuunsan waddo ahaan kuwa muu'miniinta ah.»

Iyo Odhaahdiisa «Waxaad tidhaahdaa ma idinka warramaa midka ka Sharka badan didaas abaal ahaan xagga Ilaahay? waa midka Ilaahay naadalay ee uu cadhooday ee uu ka digay dayro iyo doofaarow iyo daaquud caabudayaab.»

Iyo Odhaahdiisa «waxay yidhaahdeen kuwii arrinkooda ku adkaaday waxaanu ka dul sameysan Masaajid».

Abi Saciid Ilaahay raalli ha ka ahaadee waxa uu rasuulka ka weriyay in u yidhi waxa aydin u raac-raaci jidadka dadkii idinka horeeyay sidaa, ilaa oo hadii ay galaan god masa lugaley waa aydin geli, waxay yidhaahdeen Rasuul allow ma waxaad sheegeysaa Yuhuud iyo Nasaara? Wuxuu yidhi: Hadda ayow? Waxa soo saaray Muslin iyo Bukhaari.

Muslinna waxa u thawbaa Ilaahay raalli ha ka ahaadee uu ka weriyay: In Rasuulku – N.N.E.K.H. uu yidhi: «Ilaahay ayaa ii soo duubay dhulka Markaas ayaan arkay Barigeeda iyo Galbeedkeeda ayaan arkay. Ummadeyda Boqorteeyadeeduna waxa ay gaareysaa

waxii la iiga soo duubay Dhulka. Waxaana la i siiyay Labada qasnadood: TA CAS IYO TA CADBA. WAXAANA AAN RABBIGAY U WEYDIYYAY IN UUNAABAAR GUUD KU HALIGIN, IYO IN AANU KU SALIDIN CADAW AAN IYAGA AHAYN OO TIR TIRA FAGAARAHODA, XITAA HADII AY U SU BAHAYSTAAN CIDDA DHINACYADEEDA JOOGTA OO DHANI, ILAA OO AY IYAGU IS HALAAGAAN OO AY IS QAFASHAAN.

Bukhaari ayaa saxixiisa ku weriyay waxa uu ku kordhiyay «waxa keliya ee aan Ummadeyda Uga Cabsadaa waa hoggaamiyaasha lunsan, hadii ay seeftu dul fuushaana lagama qaado ilaa iyo qiyamaha, Saacaduna dhici meyso ilaa oo ay reer ummadeydu ka tirsani ku biiraan gaalada, iyo ilaa oo ay kooxo fara badani oo ummadeyda ihi ay caabudaan asnaamta, waxaana ummadeyda ka soo bixi doona soddon beenaale oo mid waliba sheeganaayo in uu yahay Nebi, Nebiyadiina aniga ayaa geba gebeeyay, Nebina iigama dambeeyo, kana suulimeyso koox ummadeyda ka mid ahi in ay ku taagnaato xaqa oo ay noqoto mid loo gar gaaray oo ayna dhibeyn midka hoojiya iyo midka khilaafaba, ilaa oo marka Ilaahay ka mid sareeyo oo weynaaaye.

Arrimo Ayaa ku jira.

1. Tafsiirka Aayadda A-Nisaa.
2. Tafsiirka Aayadda A-Maaida.
3. Tafsiirka Aayadda Al-Kaahf.
4. Waana ta ugu Muhiimsan Maxaa looga jeedaa rumeynta Jebtiga iyo daaquudka, ma Ictiqaad qalbiga ah baa mise waa ku waafqaadda ehel-

- keeda iyada oo la garanaayo baadil nimadeeda iyada oo la necebyahay.
5. Odhaahdooda gaalada ay garaneyaan aaya ka hanuunsan Mu'miniinta.
  6. Waana mida looga jeedo tarjumaadda middaas waa looga mamaarmaan in ummadda lga dhex helo sida xadiiskii Abi Saciid sheegay.
  7. Caddeyntra Dhicisteeda waxaan u jeedaa Ummadan kooxo badani ay ka caabudi Asnaamta.
  8. Yaabka Yaabkiis: In uu soo bixi mid sheeganaaya in uu Nebi yahay. Sida Al Mukhtaar oo kale oo Ashahaadada ku Dhawaaqay oo caddeystay in uu Ummadan ka tirsan yahay, oo qirsan in uu rasuulku Xaq yahay oo quraanku Xaq yahay oo quraanka dhexdiisa laga helaayo in uu Maxamed ugu dambeeyay Nebiyada, Weliba iyada oo waxaas oo iska soo hor jeed ah oo Caddi aaya loo Rumeysaneyaa. Al Mukhtaari waxa uu soo baxay geba gebadii Amminkii asxaabta dad badan ayaana raacay.
  9. Bishaareynta in aanu xagu weligii guud ahaan tir tirmiin, sida waagii hore ugu tir tirmay kooxi ay marlay haysan doonto.
  10. Calaamadda ugu weyn: Ayaga oo yar ayuuna haddana waxba ka dhimeyn Cidda Khilaafتا iyo Cidda hoojisaa toona.
  11. Shardigaasi waxa uu ku xidhan yahay saacadda dhiciddeeda.
  12. Calaamadaha Waaweyn ee Meesha ku jira: Kana mid tahay ka warranka in Ilaahey u soo duubay

- Bari iyo Galbeed, waxaana uu Sheegay Macnaha taasi sidii uu ugu warramay ayayna u dhacday, tii oo ay Koofur iyo waqooyi aanay ku jirin,
- Ka warrankiisa in la siiyay Labada Khasnadoo.
  - Ka warrankiisa in ducadii Ummadiisa Laba ahaan laga aqbalay.
  - Ka warrankiisa inta Saddexaadda loo diiday.
  - Ka warrankiisa in seefi dhici doonto hadii ay dhacdana aan sare loo qadi doonin.
  - Ka warrankiisa in ay Ummadani ka soo bixi doonaan qaar Nebiyo Sheeganeya.
  - Ka warrankiisa in kooxda loo gar gaarshaa ahi ay baaqi ahaan doonto. Wuxaas oo dhammi sidii uu sheegay ayay u wada dhaceen, iyada oo mid waliba Gaar ahaan teeda tahay wax aad ugu fog kaska iyo maanka.
  - 13. Ku soo koobidda Baqaha Ummadiisa uu uga baqay oo kaliya hoggamiyaasha lunsan.
  - 14. Baraaruujinta Macnaha Cabudista Asnaamta.

Baabka Wixii Ku Yimid Sixirka

Odhaahda Ilaahey ee ah «Iyo Dhab ahaan waxay oggolaadeen kii doortay ama badshay in aanu Aakhire wax nasiib ah ku lahayn».

Iyo Odhaahdiisa «Waxay rumeyneyaan Jibtiga iyo Daaquudka»; Cumar waxa uu yidhi Jebtigu waa Sixirka, Daaquudkuna waa Sheydaanka Jaabirna waxa uu Yidhi: «Dawaqaqidu waa faaliyayaasha Sheydaanku

ku soo degi jiray»; Abi Hureyrana Ilaahay raalli ha ka ahaadee waxa laga weriyay in uu yidhi: Rasuulku waxa uu yidhi – N.N.E.K.H. – «Ka Fogaada Todobada hallaagood, waxay yidhaahdeen Rasuul Allow maxay yihiiñ? wuxuu yidhi: In Ilaahay loo Shariig yeelo, Sixirka, in gar darro lagu dilo Nafta Ilaahay Xaaraan tinimeeyay, Ribada in la cuno, Xoolaha agoonta in la cuno in dhabarka la jeediyo Maalinta dagaalka iyo in ceeb lagu gano. Kuwa Dhawrsoon ee baraadka la'ee Muuminiinta ah.

Isaga oo Nebiga gaadhsiisan jundub waxa uu wariyay: «xadka saaxiku waa in seef lagu dilo» tarmidi ayaa weriyey. Waxaana uu yidhi sida saxa ahi waxay tahay in uu yahay mid jundub (oo saaxiib ah) ku joogo.

saxiix bukhaari waxa laga wariyay bajaala binu cabdata in uu yidhi: cumar ibnu khadab in uu qoray: dila saaxir kasta iyo saaxirad kasta wuxuu yidhi waxaanu dilay saddex saaxir.

si sax ahna waxaa safsa looga soo weriyey in ay amar ku bixi say in ladilo adoon sixirtay. Waana la dilay sidaas oo kale ayaa sax ahaan junub uga dhacday. Axmad waxa uu yidhi saddex asxaabitii nabiga – N.N.E.K.H. – ka mid ah ayaa siddaa laga weriyey.

Arrimo Ayaa ku jira.

1. Tafsiirka Aayadda Al-Baqra.
2. Tafsiirka Aayada A-Nisaa.
3. Tafsiirka Jibtiga iyo Daaquudka iyo Farqiga u dhaxeeya.
4. Daaquudku in uu Jin ahaan karo Insina

- ahaankaro.
5. Garasha Todobada Hallaagood ee Nabiga Ku Gaarkaah.
  6. Sixirku in uu ku Gaaloobay.
  7. In la Dilo oo aan toobad keen la odhaneyn.
  8. In kuwaa (Saaxiriinta ah) Laga dhexhelaayey Muslimiinta wakhtigii Cumar Maxaab u maleyneysaa intii ka dambeysayna?

Baabka Caddeyntha Waxaa Ka Mid Ah Noocyada Sixirka

Axmed waxa uu yidhi Maxamed Ibnu Jacfar Wuxuu nooga Sheekeeyay, Coofna wuxuu nooga Sheekeeyay, Xaytaan Ibnu Cala, Qaddan Ibnu Qabiis waxa uu Aabahiisa nooga Sheegey in uu Maqlay Nebiga – N.N.E.K.H. – oo yidhi: «Ciyaafadda (Waa tii oo Shimbiraha laga Faashado Magacyadooda, Dhawaaqooda iyo Maarinadooda) iyo A-Duruq (Waa tii oo Xarrijimo Dhulka laga jeex-jeexo). Iyo A-Dheyra (Baaseysiga) waxa ay ka mid tahay Jibtiga. Coof waxa uu Yidhi Cayaafaddu waa Shimbiraha, Duruqduna waa tii oo – Xarriiq Dhulka Laga Jeex-Jeexo. Jibtiga Xasan waxa uu yidhi: «Waa dhawaaqa Sheydaanka». Sanadkiisu waa siican yahay. Waxa kale oo Sidaa U Fasiray Abi Daa'uud Iyo Nisaai iyo Ibna Xibal oo Saxiisiisa loo Tiirshay ku Sheegay.

Ibna Cabbaas Ilaahay raali ha ka noqdee (Labadoodaba waxa uu yidhi: Rasuulka waxa uu yidhi:

Qofka ka Dhimbil qaata Koox Kiddigo ah waxa uu ka dhimbiil qaataay Sixir wax kordhintana waa u kordhintu uun». Waxa weriyay Abi Daa'uud Sannadkiisuna waa Sax. Nisaaina Xadiisuu Abu Hureyra ka werinaayey waxa uu ahay: Ninka Guntin – Gunta ee wax ku tufa dhexdeeda Sixir ayuu la yimid, Qofka wax sixraana Ilaahey ayuu u Shariig yeelay, Qofka wax Isa Suraana waa loo wakiishaa.

Ibna Mascuudna Ilaahey raali ha ka ahaadee waxa uu Rasuulka – N.N.E.K.H. – ka Weriyay: In uu yidhi: «Ma idinka warramaa waxa uu yahay Al Cadduhu? waa dirdiraalaynta; oo ah fara badinta Odhaahda Dadka dheddooda». Waxa Weriyay Muslin. Muslin Iyo Bukhaari waxa ay Ibnu Cumar ka weriyeen Ilaahey Raali ha ka noqdee (Labadooduba In Rasuulku – N.N.E.K.H. – uu Yidhi: «Aftahnimada Sixir baa ku jira»).

Arrimo Ayaa ku Jira.

1. In Ciyaafadaha Duruqdhaba ay ka mid yihiin Jibtiga.
2. Macnaha Ciyaafadda Iyo Duruqda.
3. Cilmiga Kiddiguhu in uu yahay nooc ka mid ah Sixirka.
4. Guntimaha oo lagu tuf tufo in ay ka mid tahay Sixirka.
5. In Isku Diraale Diraaleyntu ay iyana tahay Sixir.
6. In Aftahnimada qaarkeed iyana ay tahay Sixir.

Baabka Wixii Ku Yimid Faaliyayaasha Iyo Wixii La Mid Ah.

Muslin waxa uu kaga weriyay Saxiixiisa Badh ka Mid ah Dumarkii Nabiga – N.N.E.K.H. – tii oo iyagana ay ka weriyeen Nebiga – N.N.E.K.H. – In uu Yidhi: «Qofka u yimaad Cura (Waa ka yidhaah waxaan sheegeyaa badida iyo waxa la xado iyo Isaga oo hor dhacyo deegsanaaya, Faaliyahana waa loo yaqaan) ee wax weydiiyay ee rumeystay lagama Aqbalo Saladda Affartan Cisho».

Abi Hureyrana Ilaahey Raalli ha ka noqdee waxa uu Nebiga ka weriyay in uu yidhi: Qofka u Yimaad Faaliye ee Rumeysta Xaqiiqo ahaan waxa uu ka Gaaloobay wixii lagu soo dejiyay Maxamed «Waxaana weriyay Abu Daa'uud iyo Afartii iyo Xakim Wuxaanu yidhi waxa uu sax ku yahay Labadoodii Shardi.

Nebiga – N.N.E.K.H. – waxaa laga weriyay Qofka u yimaada Curaaf ama faaliye Dabadeedna Rumeysta, waxa uu yidhi dhab ahaan waxa uu ka gaaloobay wixii lagu soo dejiyay Maxamed – N.N.E.K.H.».

Abi Yaclana Sannad Fiican ayuu Xadiis kaas oo kale oo isaga ku jooga Ibna Mascuud kaga weriyay:

Cimraan Ina Xuseen Isagoo Nebiga gaarsiisan waxa laga weriyay: Nagama mid ma aha Ninka waxbaaseysta ama loo baaseeyo, ama ka faashada ama loo faaliyo ama ka wax sixra ama loo sixro, Qofka Faaliya u yimaada ee rumeysta waxa uu yidhaah waxa uu

dhab ahaan ka gaaloobay Maxaamed – N.N.E.K.H. – Ḫanad Fiican ayaa uu kaga weriyay Al-Basari. Dabarina waxa uu ka weriyay Awsadkiisa iyad oo weliba uu sanad wanaagsan kaga werinaayey Ibna Cabbas, hase yeeshi kuma jiraan Odhaahdiisa (Qofka u yimaad) Ilaa Gebo-gebada.

Baqawi waxa uu yidhi: Curaafku waxa weeyaan qofka Sheegta in uu garanaayio arrimaha asaga oo hor dhacyio Adeegsanaaya, tii oo ay arrimaha ka mid tahay garashada wax la xado iyo baadidu meesha ay joogto iyo waxii la mida.

Waxaana la yidhaah waa faaliyaha, Faaliyahana waxaa la yidhaa midka ka waarama waxyaabaha maqanaha ah ee mustaqbalka imaanaaya, waxaana la yidhaah: waa mid ka warraama waxa damiirka ku jira. Abu Cabbas Ibnu Timiye waxa uu yidhi: curaafku waa magac faaliyuhu leeyahay iyo Xiddigyuuhu iyo Quruurux Fiirshahu iyo Waxii la mida. ee ah kuwa ka hadla garashada arrimaha dariiqooyinka loo adeegsado.

Ibnu Cabbaas Wuxuu ku yidhi kii oo ku dul qorqoraaya ABJAD oo Xiddigaha Fiir Fiirinaaya; Uma arko in Qofka sidaa yeela Ilaahey agtiisa nasiib ku leeyahay.

Arrimo ayaa ku jira.

1. In ayna Kulmi karin rumeysiga Faaliyaha iyo rumeysiga quraanku.
2. Caddeyntha in uu gaalnimo yahay.
3. Xuska Qofka loo Faaliyo.

4. Xuska Qofka loo Baaseeyo.
5. Xuska Qofka loo Sixro wax.
6. Xuska Qofka barta ABJAD.
7. Faraqa u Dhixceeyaa Faaliyaha iyo Curaafka.

Baabka Wixii Ku Yimid Nushrada: (Waatii Oo Laga Furfuro Sixirka Qofka La Sixray).

Jaabir waxa laga weriyay in Rasulka – N.N.E.K.H. – la weeydiiyay Mushrada? Dabadeedna uu yidhi: waxa ay ka tirsan tahay Camalka Sheydaanka. Waxaa sannad Fiican ku weriyay Axmed iyo Abu Daa'udd, Waxaanu yidhi: Axmed ayaa la weydiiyay Waxaanu yidhi: Ibna Mascuud Waxaas oo dhan uu karaaheysan jiray.

Bukhaari waxa uu Qutaada ka weriyay: Waxaan u Ibna Museyb ku yidhi: Nin baa sixir hayaa oo gabadhiisii uun laga qabtay ma laga furi mise Sixirka ayaa lagu sii deyn? Waxa uu yidhi: Dhibaato ma laha waxay u jeedaan uun wax hagaajin, wixii wax tar leh layskama reebin Isaga. Waxana laga weriyey Al Xasan inuu yidhi: Sixirka ma fuulo Sixir mooyee cid kale.

Ibnu qiyam waxa uu yidhi: Mushradu waa tii Sixirka la fur furo Qofka la Sixray waana laba qeybood: waa tii oo laga Fur Furo Sixir la mid ah waana Midka ka tirsan Camalka Sheydaanka. Waana Sida lagu Xambaasi karo weedha al Xasan waayo Sixi

Furtaamiyaha iyo la sixruhuba waxay sheydaanka ugu dhawaadeen kuwa uu jecelyahay, Markaasuu ka burineyaa camalkiisa la Sixraha. Qaybta Labaadna waa tii oo lagu Furo Sixir Daaweyn Quraan iyo Magan gelyo oyin daawooyin iyo baryo banaan kaasi wuu banaanyahay.

Arrimo ayaa ku jira.

1. diidmada nurshada.
2. faraqa u dhexeeya ta la diiday iyo ta la ogolaaday, oo ah mid tir-tirya madadawga saaran.

Baabka Wixii Ku Yimid Baaseysiga

Odhaahda Ilaahey ee ah «Hooyaay! Baaseysigoodu Ilaahey ayuun buu u sugnaaday; hase yeeshi badankoodu ma garaneyaan».

Iyo Odhaahdiisa «waxay yidhaahdeen: Baaskiinu Idinka ayuun buu idin la jiraa». Aayad.

Abi Hureyrana Ilaahey raalli ha ka ahaadee waxa uu Rasuulka – N.N.E.K.H. – ka weriyay: Inuu yidhi: «Cudur la kala qaada ma jiro, Baaseysina ma jiro Hawmana ma jiro (Gumeysta). Safarana (Nooc Abeeso ama Bisha Lafteeda) ma jirto «Waxa soo saaray Muslin iyo Bukhaari. Muslin ayaana ku kordhiyay» Nawana (Guryaha Dayaxa) Ma jiro Qawlan (Nooc Jin) ma jiro».

Bukhaari iyo Muslin Anis waxa ay ka weriyeen Nin uu yidhi: Rasuulku – N.N.E.K.H. – Waxa uu yidhi:

Cudur la kala qaada ma jiro, Baaseysi ma jiro waxaana iga yaabsad Falka, waxay yidhaahdeen: Muxuu yahay? Waxa uu yidhi: Waa weedha fiican.

Abi Daa'uud Sannad sax ah waxa uu kaga weriyay Cuqubka Ibna Caamir In uu Yidhi: «Baaseysiga ayaan ku soo hadal qaaday Rasuulku – N.N.E.K.H. – agtiisa, Markaasuu Yidhi: Waxaan u maleynayaa saadaal fiican Qofka Muslin ahna Ma celiso, Hadii marka uu arko Midkiin wax uu Karaahiyeysto ha yidhaahdo: Ilaaheyow Wanaagyada Cid aan adiga ahayn Ma keento. Xumaantana Cid aan adiga ahayn Ma xannibto, Tamar iyo Awoodna Adiga ayuunbaa leh».

Ibna Mascuudna Isaga oo Nebiga – N.N.E.K.H. – gaarsiisan waxaa laga weriyay: Baaseysigu waa Shirki, Qof annaga naga mid ahina ma jiro ilaa.... Ilaa hase yeeshi Ilaahey waxa uu ku kaxceeyay talo Saarashadiisa. Waxa weriyay Abi Daa'uud iyo Tarmani waana sax ayuu yidhi inta dambana waxuu qabaa in Mascuud leeyahay.

Axmadna waxa uu ku lahaa Xadiiskii Ibna Cumar: Qofka Baaseysi ku celiya Dantii waa uu Shariig yeelay, waxay Yidhaahdeen Maxaa dabadeedna u kafaalo ah? Waxa uu yidhi: In uu yidhaahdo: Ilaaheyow Khayr aan Khayrkaaga ahi aanu jirin, Baas aan Baaskaaga ahaynna Ma jiro, Ilaaheen aan adiga ahayna ma Jiro».

Waxa kale oo Axmed Xadiiska Al Fadal Ibna Cabbaas Ilaahey Raalli ha ka noqdee (Labadoodaba) «Baaseysigu waa wixii Arrin ugu Bixiya ama kaa celiya».

Arrimo ayaa ku jira.

1. Baraarujiinta Odhaahdiisa «... Baaskiinu Ilaahay Agtiisu ayuu u sugnaaday». Ayada oo ay Jirto Odhaahdiisa (Baaskiinu Idinka ayuu u idinla Jiraa).
2. Diidmada Baaseysiga.
3. Diidmada Hammada (Gumeysta).
4. Diidmada Cudur ka la qaadista.
5. Diidmada safar (Nooc Abeeso ama Bisha).
6. Faalku (Saadaasha fiican) In aanu wax ku jirin, se uu yahay Mid la jecelyahay.
7. Tafsiirka Faalka.
8. Quluubta wixii kaga dhaca waxaas tii oo lakaraahiyaysanaayo in aanu dhibaato lahayn, se Ilaahay ku kaxay naayo talo saarashadiisa.
9. Xuska waxa u odhanaayo qofkii wax iska hela.
10. Cadaynta in baasaysigu yahay shirki.
11. Tafsiirka baasasiga ceebaysan.

Baabka Wixii Ku Yimid Xidigaynta

Bukhaari waxa uu saxiisiisa ku yidhi: qataada waxa uu yidhi: «xidigahan Ilaahay saddex ayuu u abuuray: qurxinta samada iyo tilmaama ahaan lagu hanuuno qofkii hadaba wax aan sidaas ahayn kula wiiliya wuu gafay, qaybtisiina waa uu lumiyay wuxuuna isku kadeediyay wax aanu aqoon u lahayn».

Qataada waxa uu karaahiyeystey barashada guryaha dayaxa, ibna cuyayna ma uu banayn waxaa sidaa laboododa kasheegay xarab. Waxaa baneyey

barashada guryaha Axmad iyo Isxaaq Abi Muusana waxa uu yidhi: Rasuulku – N.N.E.K.H. – waxa uu yidhi: saddex janada gali maayaan Khamriile Khamrada uun dhex fadhiya, Rixim gooye iyo Sixir Rumeyste waxa weriyay Axmed Ibnu Xabaana Saxiisiisa ayuu ku Weriyay.

Arrimo ayaa ku jira:

1. Xikmadda Abuurka Xiddigaha.
2. Kuraadinta ciddii sida wax aan ahayn la timaada.
3. Xuska khilaafka ka taagan barashada guryaha.
4. Goodiga cidii rumaysata wax sixir ka mid ah xataa hadii uu u garanaayo in uu baadil yahay.

Baabka Waxii Ku Yimid Tii Oo Lagu Roob Doono Guryaha Dayaxa

Odhaahda Ilaahay ee ah «risiqina waxa aad ka dhigateen in aad beenisaan» Abi Maalik Al-Ashcar Ilaahay raali ha ka noqdee waxa laga weriyay: In Rasuulku uu yidhi: Afar Arrimaha jaahiliyadda ka mid ah Ummadeydu deynmeysa Isku Faanka Tolka iyo Isku Dhaleecaynta nasabka iyo ka roob doonidda xiddiga iyo baroorka». Muslin iyo Bukhaari waxay yeen in uu yidhi Rasuulka – N.N.E.K.H. – Nagu tukiyay Salaad Subax Xudeybiya tii oo habeenkana roob da'aayo, Markuu Salaadii Dhameeyay ayuu dadkii ku

soo jeestay dabadeedna waxa uu yidhi: Ma garaneysaan waxa uu Rabbigiin Yidhi? Waxay Yidhaahay iyo Rasuulkiisa ayaa ogsoon, Wuxuu hdeen Ilaahey iyo Rasuulkiisa ayaa ogsoon, Wuxuu yidhi Saaka Addoomahaygii waxay ku waabariisteen mid i Rumeeyay aniga iyo mid iga Gaaloobay. Qofka haddaba yidhi Cirku waxa uu inoogu da'ayaa Fadliga Ilaahey iyo Naxriistiisa kaasi wa ka i rumeeyay oo ka gaaloobay Xiddigaha hase yeeshi ka yidhaahda waxa uu inooga da'ayaa cirku guri dayaxeedka Kaas iyo Kaasi Midkaasi Anigu waa uu iiga Gaaloobay, waxaanu rumeeyay Xiddigaha».

Bukhaari iyo Muslin waxay Lahaayeen Xadiis uu Ibnu Cabbaas Weriyay oo Macnahiisu ahaa kana mid ah «Badhkooda ayaa yidhi; dhab ahaan run buu sheegay guri dayaxeedii caynkaa iyo caynkaasi ahaa. Markaas ayuu Ilaahey soo dejiyay Aayad «kan ku dhaaran maayo meel dhaca xiddigaha «Ilaa odhaahdiisa» Beensaneysaan».

Arrimo ayaa ku Jira:

1. Tafsiirka Aayadda Al-Waaqica.
2. Xuska Afartii ka mid ahaa Arrimaha Jaahiliyadda.
3. Xuska ku Gaalowga badhkeed.
4. Gaalnimadu inay Jirto wax aan diinta ka sareyn.
5. Odhaahdiisa Addoomaheyga waxa ka waabariistay mid iga gaaloobay iyo mid i Rumeeyay, tii oy sabab u tahay uun soo degista Nimcada.
6. In kasmo loo yeesho Iimaanka meeshaas.
7. In kasmo loo yeesho Odhaahdiisa «Dhab ahaan

run buu Sheegay guri dayaxeedkii caynkaas iyo caynkaas».

8. In uu soo saari karo, qofka wax yaqaan isaga oo wax barid uga jeeda, Su'aal si istifhaam ah, Sida Odhaahdiisa ma garaneysaan waxa uu rabbigiin yidhi».
9. Goodiga ta baroorta.

Baabka Odhaahda Ilaahey Ee Ah

Dadka waxa ka mid ah qaar Ilaahey sokadii lamaanayaal sameysaneyaa ay u jecel yihin sida Ilaahey oo kale.

Iyo Odhaahdiisa «Waxaad Tidhaahdaba hadii Aabayaasheen iyo Inamadiinii Ilaa Odhaahdiisa aad ka jeclaateen Ilaahey iyo Rasuulkiisa» Aayad.

Anis waxaa laga weriyay in uu Rasuulku – N.N.E.K.H. – Midkiin ima Rumeynin ilaa uu iiga jeclaado wiilkiisa iyo waalidkiisa iyo dadka oo dhan dhamaantood waxa weriyay Muslin iyo Bukhaari.

Waxa kale oo labadoodaasi ay ka weriyeen asagu inuu yidhi: Rasuulku – N.N.E.K.H. – waxa uu yidhi: Saddex Ninka lihi waxa uu ku helaa Macaanka Iimaanka in Ilaahey iyo Rasuulkiisu ay noqdaan qaar uu ka jecel yahay waxii ka soo hadhay iyaga, iyo in uu jeclaado qof Ilaahey uun ka jecel yahay, iyo in uu naco in uu gaalnimo dib ugu laabto, intii uu Ilaahey ka badbaadiyey kadib sida uu u neceb yahay in naar lagu tuuro». Midna heli maayo macnaha iimaanka ilaa .....

aakhirkiiisa Ibna Cabaas waxa laga wariyey: Qofka Ilaahey wax u naca ee Ilaahey wax u jeclaada, ee Ilaahey wax kula Kula Hashiyya, Ilaahey wax kula Colooba taas uun baa Wilaayadda Ilaahey lagu ga-adhaa. Addoonkuna ma helo dhan dhanka Iimaanka ha Badnaato Salaaddiisa iyo Soonkiisaba e ilaa oo uu sidaas oo kale noqdo mooyaane, waxaanay noqotay dadka badankoodii waxa ku walaalowdaan Arrin Aduunyo taasina chelkeedii waxaba ku soo celinmeys». Waxa Weriyay Ibnu Jariir.

Ibna Cabbaasna waxa uu ka yidhi: «Waxa kala Jartay Iyaga Sababihii». Wuxu yidhi kalgacaylkii.

Arrimo ayaa ku jira.

1. Tafsiirka Aayadda Al-Baqra.
2. Tafsiirka Aayadda Baraa'a.
3. Waajib Nimada Jacaylka Nebiga – N.N.E.K.H. – laga Jecelyahay Nafta Maalka iyo Xoolaha.
4. Iimaanka la Anfiyay ku tusinmayso in Islaamka la ga baxay.
5. Iimaanku in uu leeyahay Macaan Qofkuu heli karo waayina karo.
6. Cammallada Qabliga ee uu Qofku ku gaari karo walaayadda Ilaaheyee affarta ah dhadhanka Iimaanka ayagay uun lagu heli karo.
7. Garashada Saaxiibigu oo waaqica gartay, in dadka Badankoodu ku waalaaloobaan arrin aduunyo.
9. In Mushrikiinta ay ka mid yihiin qaar Ilaahey u jecel si xoog ah.
8. Tafsiirka «Iyaga waxa ka jartay Sababihii».

10. Goodiga Midka Sideedii ka Jeclaada Diintiisa.
11. Qofka Lamaane Sameynta sida Ilaahey oo kale u Jecelyahay in ay tahay Shirkiga weyn.

Baabka Odhaahda Ilaahey Ee Ah

«Kaasi waa Sheydaankii oo idinku Baqa gelinaaya Awliyadiisa, ha ka baqinna dabadeedna aniga uun iiga baqa hadii aad tiihin Mu'miniinta».

Iyo Odhaahdiisa «Waxa Camira Masaajidda Ilaahey Qofka Rumeeyay Ilaahey iyo maalinta aakhiro, Salaadda ooga sakada bixiya Ilaahey Mooyee cid kalana ha ka baqinna waxa laga yaabaa kuwaasi in ay ka mid yihiin kuwa hanuunsan».

Iyo Odhaahdiisa dadka waxa ka mid ah mid dadka odhanaaya: Ilaahe baan Rumeyaa, hadii marka Ilaahey dartii loo dhiibo ayuu fidmada dadka ka dhigeyaa cadaabkii Ilaahey oo kale aayad.

Abi Saciid isaga oo Nebiga Gaarsiisan waxa laga Weriyay: «Xaqiiq darida waxa ka mid ah in dadka aad ku raalli gelisid Ilaahey cadhadiisa iyo in aad ugu Mahadnaqdid arsaaqdiisa iyo inaad ku Ceebeysid waxa aan Ilaahey ku keenin Arsaaqda Ilaahey ma soo Jiiddo Dadaalka, ka dadaala mana celiyo naceybka ka naceybsada».

Caasha Ilaahey raalli ha ka ahaadee waxa laga weriyay in Rasuulku – N.N.E.K.H. – uu yidhi: qofku u raalli ahaanshaha Ilaahey cadhada dadka Ilaahey baa raalli ka noqda, dadkana wuu ka raalli siyyaa qofka ku

raadiya raalinimada dadka. Dadkana cadhada, Ilaahay Baa u cadhooda dadkana wuu u cadheeysiyaa». Waxa uu ka weriyay Ibna Xabbaan Saxyiisa.

Arrimo ayaa ku Jira.

1. Tafsiirka Aayadda Al Cimraan.
2. Tafsiirka Aayadda Baraa'a.
3. Tafsiirka Aayadda Al Cankabuut.
4. Yaqiintu in ay Xoogeysatana daciiftana.
5. Tilmaamaha Daciifnimada oo ay ka mid yihiin Saddexdaas.
6. Baqaha in Ilaahay loo gaar yeelo in ay ka mid tahay waajibaadka Xuska.
7. Xuska Abalka Cidda sidaa Fasha.
8. Xuska Ciqaabka Cidda sidaa Fasha.

Baabka Odhaahda Ilaahay Ee Ah

«Ilaahay Talo Saarta hadii aad tiiin Mu'miniin».

Iyo Odhaahdiisa «Mu'miniintu waa kuwa hadii Ilaahay la Xuso Quluubtooda ay baqato, hadii lagu dul akhriyo Aayaatkiisana waxay u kordhisaa Iimaan, Rabbigoodana way talo saartan».

Iyo Odhaahdiisa qofka Ilaahay Talo Saartaa isaga ayaa ku filan».

Ibna Cabbaasna waxa laga weriyay inuu yidhi. «Ilaahay baa nagu Filancid la tala saarta ugu wanaagsan. Ibraahim Nabad iyo Naxriis Korkiisa ha ahaatee Ayaa yidhi: Markii Naarta lagu Tuuray, oo

Maxamed baa – N.N.E.K.H. – yidhi: markii ay ku yidhaahdeen». Dadkii ayaa isku keen soo uruursaday ee ka baqa, tii Iimaan bay u kordhisay waxayna yidhaahdeen Ilaahay baa nagu filan. Cid la tala saarta ugu wanaagsan». Waxaa weriyay Bukhaari iyo Nisaai.

Arrimo ayaa ku Jira.

1. In la talo saarashada ay tahay waajib.
2. In ay ka mid tahay Shardiyadda Iimaanka.
3. Tafsiirka Ayadda Al Anfaal.
4. Tafsiirka Aayadda ugu dambeesteeda ah.
5. Tafsiirka Aayadda ee Dalaqa.
6. Weynaanta Arrinta Weedhan: waa Odhaahdii Ibraahim iyo Maxamed – N.N.E.K.H. – Markii Dhibaatada la soo gudboonaatay.

Habka Odhaahda Ilaahay Ee Ah

«Ma waxay aamineen xadhig mareeg Eebe Mana aaminin Xadhig mareeg Eebe Mooyaane duulkii Khasaaray».

Iyo Odhaahdiisa «oo yaa ka quusta naxriista rabbigii mooyaane kuwa lunsan Ibna Cabbaas na waxa laga weriyay in Rasuulku laga weeydiyyay dembiyadda waaweyn markaasuu yidhi: Ilaahay oo loo Shariig yeelo tii oo laga quusto ruuxda Ilaahay iyo tii oo la aamino xarig mareega eebe».

Ibna Mascuudna waxa laga weriyay in uu yidhi dembiyadda waaweyn kuwa ugu waaweyn waa: waa

Ilaahay oo loo Shariig Yeelo, iyo tii oo la Aamino xarig mareega Eebbe, iyo tii oo laga quusto naxariista Eebbe iyo Tii oo laga Quusto ruuxda Eebbe Waxaa weriyay Cabdi Risaaq.

Arrimo Ayaa ku Jira.

1. Tafsiirka Aayadda Al-Acraaf.
2. Tafsiirka Aayadda Al-Xijar.
3. Darnaanta Goodiga ciddii Aaminta xarig mareeg Eebbe.
4. Darnaanta goodiga quusashada.

Baabka Rumeynta Ilaahay Waxa Ka Mid Ah Ku Sabirka Qadarka Ilaahay

Odhaahda Ilaahay ee ah «qofka Ilaahay rumeyya qalbigiisa ayuu hanuuniyaa ilaahayna wax walba wuu ogyahay». Caqlama waxa uu yidhi: «waa ninka ay wax ku dhacaan ee ogaada in Ilaahay xagiisa ay ka timid, dabadeedna raalli ahaada ee iska nabad ahaada».

Saxiixa Muslin gudhiisa waxa abu hureyra lagaga weriyay in Rasuulku – N.N.E.K.H. – uu yidhi: Labadadka laga helo ayaa ayaga labadaasi gaalnimo ku keentaa: tii oo Nasabka laysku Caayo iyo tii oo loo baroorto Maydka».

Waxa kale oo Ibnu Mascuud isaga oo Nabiga Gaarsisan Bukhaari iyo Muslin ka weriyeen: «Annaga nagama mid aha qofka dhabannada garaaca ee

Jeebabka jeexa Jeexa ee ku Dhawaqa dhawaqaq Jaahiliyadeed».

Aniisana waxa laga weriyay in Rasuulku – N.N.E.K.H. – uu yidhi hadii Ilaahay Addoonkiisa uu wanaag la doono waxa uu Ciqaabta ugu soo dejiyaa Ifka. Hadii uu Addoonkusa Shar la doonana wuu ka hayaa dembigiisa, ilaa oo Ilaahay Dembigiisa uu Waa-fajiy Maalinta Qiyaamaha».

Waxaanu uu Nabigu – N.N.E.K.H. – uu yidhi: «Abaal Marinta weyni waxa ay ku Xidhaantahay Bilkeedinta weyn, Ilaahayna Hadii uu dul Jeclaado wuu Bilkeediya, Qofka Markaa Raalli Noqdaa Waxa uu Leeyahay raallinimo, Qofka Cadhoodaana waxa uu leeyahay Cadho waa Xasan ayuu Yidhi Tarmidi».

Arrimo Ayaa ku Jira.

1. Tafsiirka Aayadda A-Taqaasun.
2. In taasi ay ka mid tahay Iimaanka Ilaahay.
3. Ceebeynta Nasabka.
4. Goodiga Adag ee Qofka ee Dhabannada garaaca ee Jeebabka Jeex Jeexa ee ku Dhawaqa Dhawaqaq Jaahiliyadeed.
5. Calaamadda Marka Ilaahay Addoonkiisa Khayr la doono.
6. Marka Ilaahay Shar la doono.
7. Calaamadda Marka Ilaahay Qofka Jeclaado.
8. Xaaraanta Cadhada.
9. Abaal gudka ku raalli noqoshada bilkeedinta.

Wixii Ku Yimid Is Tuska

Odhaahda Ilaahey ee ah «Waxaad Tidhaah: Anigu waxa aan ahay bashar idin la mid ah oo loo waxyooday in Ilaahiinu uu yahay Ilaahey Keliya» Aayad.

Abi Hureyrana Asaga oo Nebiga Gaarsiisan waxa laga weriyay: Ilaahey Waxa uu yidhi: Anigu waan uga kaaftoomaa ciddii wax nala wadaajiyay, wixii nala wadaajiyay, qofka qabtaa Shaqo ee cidna wada wadaajiyay waxaan uga tegay (Camalkii) cidii nala wada wadaajiyay» Waxa Weriyay Muslin.

Abi Hureyrana Asaga oo Nebiga Gaarsiisan waxa laga weriyay: Ilaahey Waxa uu yidhi: Anigu waan uga kaaftoomaa ciddii wax nala wadaajiyay, wixii nala wadaajiyay, qofka qabtaa Shaqo ee cidna wada wadaajiyay waxaan uga tegay (Camalkii)

Abi Saciidna isaga oo Nebiga Gaarsiisan waxa uu yidhi: ma idinka warramaa wax aan idin kala Cabsi Badnahay idinka Masiix A-Dajaal? waxay yidhaahdeen haa, Wuxuu yidhi waa shirki qarsoon. Nin baa kacaya wuu tukanayaa markaasuu Salaadiisii qurxineyaa tii oo ay ku kalifeysa nin uu arkay in uu soo eegaayo».

Waxaa Weriyay Axmed.

Arrimo Ayaa ku Jira.

1. Tafsiirka Aayadda Al-Kahf.
2. Arrinka Weyn ee lagu diido, Camalka Suuban

hadii uu galo wax aan cid Ilaahey ahayn loola Jeedo.

3. Xuska Sababta taa keensatay oo ah in uu Ilaahey si Buuxda kaaftoon u yahay.
4. In ay Sababaha ka mid tahay in uu Ilaahey ugu kheyr badan yahay Shurukada.
5. Baqaha uu Nebigu – N.N.E.K.H. – uu asxaabtiisa uga baqaayey is Tuska.
6. Wuxuu taa ku Fasiray in uu qofka tukan hase yeesh ee uu qurxin doono nin uu arkaayo inuu soo eegaayo.

Baabka Shirkiga Waxa Ka Mid Ah Qofka Oo Camalkiisa Addunyooku Raba

Odhaahda Ilaahey oo ah «Qofka raba nolosha addunyada iyo quruxda addunyada gudaheeda Ayaanu ugu wafeyn doonaa camaladooda» Labada Aayadood.

Saxeexa waxa Abi Hureyra lagaga weriyay in uu yidhi: Rasuulku – N.N.E.K.H. – waxa uu yidhi: waxaa wejiga u dhacay Addoonka ginida, waxaa wejiga u dhacay Addoonka Balwadda, waxa wejiga u dhacay Addoonka Khamiisadda (Waamaro Suuf ah oo Xariijimo leh) waxaa wejiga u dhacay Addoonka Khamiladda (Waamaro Jilicsan) Kaas oo ah. Hadii la siiyo raalli noqda, hadii aan la siin cadhooda, wejiga ayuu u dhacay oo madaxa ayaa loo geddiyay, hadii ay qodaxi

muddana iskama saari karo. Duba (Waa Magaca Jannadu Leedahay) wuxuu u sugnaaday addoon u qabsaday Xakamala Faraskiisa dirir dar Eebbe oo madaxu basaasay, gomodahuna boodhoobeen, hadii uu gaadhka ku tirsamo gaadhka ahaada, hadii uu ciidanka raaco dambe ku tirsan ciidanka ku tirsanaada, hadii uu idan weydiisto aan loo idmayn, hadii uu Shafeeco doona aan loo Shafeeco Aqbaleyn».

Arrimo Ayaa ku Jira.

1. Ku doonista uu qofku ku doono aduunyada camal aakhiro.
2. Tafsiirka Aayadda Huud.
3. Ku Magacaabidda qofka Muslinka ah adoonka Jinida iyo dirhamka iyo Khamiisa.
4. Ku Fasiraadda taasi hadii la siinaayo uu raalli noqonaayo hadii la siin waayana uu Cadhoonaayo.
5. Odhaahdiisa wejiga ayuu u dhacay oo Madaxa ayuu soo gediyay.
6. Odhaahdiisa hadii ay qodaxi Muddo iskama saari karo.
7. Amaanta si tilmaaman tilmaamaha iyaga ah.

Baabka Qofka Ku Raaca Culimada Iyo Taliyayaasha Xalaalaynta Wuxuu Ilaahay Xaaraan Tinimeeyay Ama Xaaraameynta Wuxuu Ilaahay Xalaaleeyay Dhab Ahaan Rabbiyayaal Ilaahay Sokadii Uu Yeeshay

Ibna Cabbaas waxa uu yidhi: waxaa laga yaabaa in samadda dhagaxaan la idinka soo daadiyo, waxaan idin leeyahay: Rasuulku – N.N.E.K.H. – waxa uu yidhi idinna waxa aad leedhiin: Abi Bakaar iyo Cumar waxa ay yidhaahdeen.

Iimaan Axmed Ibna Xambalna waxa uu yidhi: Wuxaan la yaabay duul gartay Sannadka iyo Saxnimadiisa oo hadana raacay ra'yigii Sufyaan, Ilaahayna Sareeyee waxa uu leeyahay: ha ka digtoonaadaan kuwa khilaafaya ammarkiisa inay haleesho Fidmo ama Cadaab wax xanuunjiya. Ma garaneysaan waxa ay tahay Fidmadu? Fidmadu waa Shirkiga, waxa laga yaabaa hadii uu raadiyo Odhaahdiisa waxa ka mid ah (Rasuulka). In ay Qalbigiisa ka dhaco wax uun Simbiririxasho keena Dabadeedna u halaagsamo.

Caday Ibna Xaatim waxa laga weriyay «In uu maqlay Nebiga – N.N.E.K.H. – oo akhriyaaya Aayaddan: «Waxay ka yeeshen Axbaartoodii iyo Rahbaantoodii Rabbiyayaal ay Ilaahay Sokadiisa yeess-

heen iyo Masiixi aan Mareyn». Aayad. Waxaan idhi: Anigu Ma Caabudo Iyaga. Wuxuu yidhi: Miyayna Xaaraantinimeyn wax uu Haahay Xalaaleeyay oo aynan Xaaraan tinimayn, oo ayana Xalaalayn wax uu Haahay Xaaraantinimeyyay oo aydan Xalaalayn? waxaan idhi «Haa, Wuxuu Yidhi: Waa taa hadaba Cibaadadoodu». Waxaa Weriyay Axmed iyo Tarmadi waana Xasan buu yidhi?

Arrimo Ayaa ku Jira.

1. Tafsiirka Aayadda A-Nuur.
2. Tafsiirka Aayadda Baraa'a.
3. Ku Baraarujinta macnaha Cibaadada ee uu inkiray Caday.
4. Ku soo hal qabsashada Ibna Cabbaas uu ku soo halqabsaday Abi Bakar iyo Cumar Axmedna Sufyaan.
5. In ay Arrimihii isu Beddeleen ilaa iyo heerka ilaa maa oo ay dadkii la noqotay in Caabudista Ruhbaantu ah tahay ta ugu fadliga badan laguna Magacaabo. Wilaayad Caabudista Axbaartana lagu magacaabo Cilmi iyo Kasmo dabadeedna arrimihii ayaa isa soo beddelay ilaa oo la caabuday Haahay Sokadii cid ka mid ah dadka suuban, oo macnaha labaad lagu Caabuday cid ka mid ah Jaahiliinta.

Baabka Odhaahda Haahay Ee Ah

«Kuwa ku Andacoo-naaya in ay rumeeyeen waxii lagugu soo dejiyay adiga iyo waxii loo soo dejiyay adiga kuwii ka horeeyay oo haddana doonaya inay ka tala qaataan daaquudka, tii oo weliba la amray in ay ka gaaloobaan isaga, shaydaankan wuxuu dooneyaa in uu anbiyo anbad fog, hadii lagu yidhaaho iyaga u kaalaya wixii Haahay soo dejiyay iyo Rasuulkiisa, waxaad arkeysaa Munaafaqiinta oo ka jeesanaaya Adiga Jeedsasho».

Iyo Odhaahdiisa «Hadii lagu yidhaahdo: Iyaga» Dhulka ha fariisanina waxay Odhaneyaan anagu waxaanu nahay qaar wax hagaajineya.

Iyo Odhaahdiisa Dhulka ha fasahaadanina ka dib hagaageeda.

Iyo Odhaahdiisa Eebbe Sareeye Ma Xukunka Jaahiliga ayay dooneyaan? Haahay yaa Uga Xukun wanaagsan? Dul wax yaqiin sanaaya.

Cabdillaahi Ibnu Cumar waxa laga weriyay: In Rasuulku – N.N.E.K.H. – uu yidhi: Midkiin i Rumeyn maayo ilaa oo wax ay Naftiisu Jeceshahay ay Noqdaan wax daba Gala Wixii aan la Imid Nawawi waxa uu yidhi: waa Xadiis Sax ah waxaanu ku werinay Kitaabka al Xuja isaga oo sannad sax ah leh.

Shacabi waxa uu yidhi: Waxaa jiray Nin Munaafaqiinta iy Nin Yuhuudda ka mid ah arrin ka dhixeeysay (Muran), Yuhuudigii ayaa yidhi Maxamed Ayaynu u gar Dhiibeynaa waxa uu ogaa in aan

laaluush qaadaneyn, Munaafaqinna waxa uu yidhi Yuhuudda Waayo waxa uu garanaayey in ay Laaluush qaataan, dabadeedna waxa ay dhiibtaan markaasay soo degtay «Miyaanaad Ogeyn kuwa andacoonaaya» Waxaana la yidhi: waxay ku soo degtay Labadaa nin ee Murmay, oo Midkood Yidhi: Maya ee Kacab Ibnu Sharaf, Dabadeedna arrintii waxay soo gaarsiyyeen Cumar, Midkood ayaa Sheekadii u Sheegay Markaasuu yidhi: Kaa raalli ka noqon waayey Rasuulku – N.N.-E.K.H. – ma sida u yidhi baa? Wuxuu Yidhi: Haa Markaasuu Seef ku dhuftay oo uu dilay».

Arrimo Ayaa ku Jira:

1. Tafsiirka Aayadda Baqara hadii lagu yidhaahdo ha fasahaadin dhulka.
2. Tafsiirka Aayadda A-Nisaa iyo Kaalmeynta ay kaalmeyneyso Fahmizza Macnaha daaquudka.
3. Tafsiirka «Ma xukunka Jaahiliga ayay dooneyaan».
4. Tafsiirka Aayadda Al-Acraaf (ha fasahaadanina dhulka hagaageeda ka dib).
5. Wixii uu Shacbi ka yidhi sababta soo degidda Aayadda hore.
6. Tafsiirka Iimaanka Dhabta ah iyo ka beenta ah.
7. Sheekadii Cumar iyo Munaafaqa.
8. In aanu Imaanku qofna u sughayn ilaa oo Naftiisu waxay Jeceshahay ay Noqoto mid daba socota wixii uu Rasuulku – N.N.E.K.H. – la yimid.

Baabka Qofka Inkira Magacyada Iyo Tilmaamaha Wax Ka Mid Ah

Odhaahda Ilaahey ee ah: «Iyaguna waxa ay ka gaaloobayaan Raxmaanka».

Saxeexa Bukhaarina waxa ku yaal Cali waxa uu yidhi: Ugu Sheekayn dadka Wax ay garaneyaan, Ma waxaad dooneysaan in la beensado Ilaahey iyo Rasuulkiisa – N.N.E.K.H. – :

Cabdi Risaaq waxa uu ka weriyay Macammar oo ka sii weriyay ina Daa'uud oo ka sii weriyay Aabahii oo Isna ka sii weriyay Ibnu Cabbaas: In uu arkay nin Jidh diiday markii uu maqlay Xadiis Nebigu – N.N.E.K.H. – uu lahaa ku Saabsanaa tilmaamaha Isaga oo la jidh diidsan Markaasuu Yidhi: Kuwaa Maxaa u Dhaxeeeyay Jidh Dabacsanaan ayay heleyaan hadii la Sheego Muxkamkiisa (Kiisa Sugan) Wayna halaagsameyaan Marka la sheego Mutashaabiha (Kiisa Maldahan)» dhamaad.

Qureyshina Markii ay Maqashay Rasuulku isaga oo Xusaya Raxmaanka way Inkireen Sidaas, Markaasuu Ilaahey ku Soo Dejiyay Iyaga: «Iyaguna waxay ka Gaaloobeen Raxmaanka».

Arrimo Ayaa ku Jira:

1. In lagu Iimaan Beelaayo Dafiraadda Magacyada iyo Sifaadka.
2. Aayadda A-Racad.

3. In aanu loogu Sheekayn wax aanu Fahmi karin ka dhegeysanaaya.
4. Cilladda oo la Sheegay: in taasi ay dhalineyo in la beensado Ilaahay iyo Rasuulkiisa, yaan Xumaan ba looga jeedine.
5. Weedha Cabbaas ee ku Saabsan qofka inkira waxa arrimaha ka mid ah, iyo inuu halaagsamay qofkaasi.

Baabka Odhaahda Ilaahay Ee Ah

«Waxay garaneyaan Gaaladu Eebbe Markaasay haddana dafirayaan» Aayad.

Mujaahid waxa uu yidhi hadal uu Macnahiisu yahay «Waa Odhaahda Ninka kaasi waa xoolahaygii oo aan ka dhaxlay Eebbe».

Cawn Ibnu Cabdillaahina wuxuu yidhi waxay Odhaneyaan Uuna Hebel Jirin Sidaasi May Ahaan lahayn». Ibnu Qutabna waxa uu yidhi: «Waxay Odhaneyaan: Taasi waxay ka ahaatay Shafaacadda Ilaahay Dayadda».

Abu Cabbaas (Ibnu Timiye) Waxaa uu yidhi: Xadiiskii Sayid Ibnu Khaalid dabadii, ee ay ku jirtay, «Ilaahay Sareeye waxa uu yidhi: Addoomahaygii waa ka Waabariistaa mid i rumeyyeyio mid iga gaaloobayba». Xadiisku hore ayuu inoo soo maray sidaasina way ku badantahay kitaabka iyo Sunnahilaahna wuu ceebeyneyaa (Isaga ayaa Xumo ka Reebane) Qofka u Nisbeeyaa Gaaladahiisa cid aan isaga ayahn ee weliba u shariig yeeshaa.

Dadkii hore waxay yidhaahdeen: waa sidaa Hadalkooda, Dabayshuna way wanaagsaneyd Naakhuuduhuna Xariif buu ahaa, iyo wixii la mid ah ee ah waxyaabaha dadka carrabkooda ku badan.

Arrimo Aayaa ku Jira:

1. Tafsiirkha Gallada iyo dafiraadeeda.
2. Garashada in Taasi carrabka dad badani ku badan tahay.
3. Ku Magacaabidda inuu hadalkaasi yahay nimco dafiraad.
4. In Laba iska soo hor jeeda ay qalbiga ku kulmayaan.

Baabka Odhaahda Ilaahay Ee Ah

«Ha u yeelina Ilaahay Lamaanayaal idinka oo ogsoon weliba». Ibna Cabbaasna Aayad Waxa uu ka yidhi: Lamaaneyntu waa Shirkiga kana sanqadh yar socodka qudhaanjada ku dul soconeysa salaax madow goor habeen madow ah. Waana Adigoo yidhaahda Waxaan ku Dhaartay Ilaahay iyo Nolosha heblaayo iyo Nolosheyda, iyo Adiga oo Yidhaahda Aayadaasi hadii ayna jirin tuugtu way noo soo dhici lahaayeen iyo Ceel joog joogtaasi hadii ayna aqlka joojin tuugtu way noo soo dhici lahayd. Iyo tii uu ninku uu ku yidhaahdo saaxiibkii; wuxuu Ilaahay doono iyo waxaad doontid, iyo tii oo ninku yidhaahdo: hadii Ilaahay iyo Hebel ayna jirin, Hebel ha ku darin waxaasi oo dhami waa

shirki» Waxaa weriyay Ibnu Abi Xatam.

Cumar Ibnu Khataab waxa laga weriyay Ilaahay Raalli ha ka noqdee, in uu yidhi Rasuulku: Qof aan Ilaahay Ahayn ka ku Dhaarta waa uu Gaaloobay ama Shirki ayuu Sameeyay «Waxa Weriyay Tarmid waana Xasan buu yidhi, iyo xaakim waana saxiix ayuu yidhi.

Ibna Mascuudna waxa uu yidhi: In aan ku Dhaarto Ilaahay aniga oo been Sheegaaya waxaan ka jeclahay in aan ku dhaarto cid aan isaga ahayn aniga oo Run Sheegaaya».

Xudayfana Ilaahay raalli ha ka noqdee waxa laga weriyay in Rasuulku – N.N.E.K.H. – uu yidhi: ha Odhanin waxa uu Ilaahay Doonay iyo waxa uu hebel doonay. Wuxuu Ilaahay Doonay dabadeedna hebel doonay. «Abu Daa'uud ayaa sanad sax ah ku weriyay.

Ibraahim A-Nukhaacina waxa ka mid ah «Waxaan Megen Gelyo Ilaahay iyo adiga uuna baneyn jiray in la yidhaado: Ilaahay Dabadeedna Adiga, wuxuu yidhi; wuxuu Odhan hadii aan Ilaahay Jirin dabadaa jirin, hana odhanina hadii Ilaahay iyo hebel Jirin».

Arrimo Ayaa ku Jira:

1. Tafaasiirka Aayadda Al-Baqra ee ay ka bixisay Lamaanayaasha.
2. In ay Asxaabtu ku fasiri jireen Aayadda ku soo degtay Shirkiga weyn, Shirkiga yarna.
3. Ku Dhaarashada cid aan Ilaahay ahayn in ay tahay Shirki.
4. Qofku hadii uu ku Dhaarto cid aan Ilaahay ahayn

isaga oo run Sheegaaya in ay taasi ka weyn tahay dhaarta beenta ah ee weliba loo qasdiyo.

5. Faraqa u dhaxeeya waa iyo Tumma (Dabadeedna) Xag eray ahaaneed.

Baabka Wixii Ku Yimid Qofka Aan Ku Qancin Ku Dhaarashada Ilaahay

Ibna Cumar waxa laga weriyay in Rasuulku – N.N.E.K.H. – uu yidhi: ha ku dhaaranina Aabayaashiin Qofka Ilaahay ku Dhaartaana Run ha Sheego, Qofka Ilaahay loogu Dhaartaana raalli ha noqdo, Qofka aan raalli Noqonina Ilaahay kama tirsana, ummadayda, Ibnu Maaja ayaa ka weriyay Xasan Sanad ah.

Arrimo Ayaa ku Jira:

1. Iska reebidda ku Dhaarashada Aabayaasha.
2. Ku Amridda ka Ilaahay loogu Dhaartaa in uu raali noqdo.
3. Goodiga Qofka aqan raalli noqon.

Baabka Odhaahda «Wuxu Ilaahay Doono Ee Aad Doontid»

Qutayla waxaa laga weriyay «In Yuhuudu uu Nebigu u yimid – N.N.E.K.H. – Dabadeedna uu ku yidhi Shirki baad sameysaa. Wuxaad tidhaahdaa» Wuxu Ilaahay Doono ee aad doontid, oo waxaad

tidhaahdaan» Kacbada ayaan ku dhaartay dabadeedna Nebiga – N.N.E.K.H. – waxa uu Amray hadii ay doonaan inay yidhaahdaan waxaan ku dhaartay Rabbiga Kacbada, iyo in ay yidhaahdaan «Wuxu Ilaahay doono ee dabadeedna aad doontid» Waxa Weriyay Nisaai Waana sax buu yidhi.

Waxa kale oo uu weriyay Ibna Cabbaas «In uu Nin ku yidhi: Nebiga – N.N.E.K.H. – Wuxuu Ilaahay Doono ee aad doontid, Markaasuu yidhi ma Ilaahay baad igu Lamaaneysiineysaa se wuxuu Ilaahay doono kaligii».

Ibnu maaji waxaa uu ka weriyay dufyal oo ah nin ay caash xaga hooyo kawalaalo yihin in uu yidhi; waxaan ku riyooday aniga oo u imid koox yuhuud ah markaas baan ku idhi: dadbaad ahaan lahaydeen hadii aydaan odhan cusayr waa ina Ilaahay, markaasay yidhaahdeen. Idinkuna dadbaad ahaan lahaydeene hadii aydaan odhan; wuxuu Ilaahay doono maxamadna doono. Markaas baan hadana soo maray kooxiyaguna nasaaro ah, markaasaan ku idhi: masiixi waa ina Ilaahay. Markaasay yidhaahdeen: Idinkuna dad baad ahaan lahaydeen hadii aydaan odhan wuxuu Ilaahay doono ee Maxamedna Doono. Markii aan waa bariistay ayaan uga Warramay ciddii aan uga warramay, markaasan Nebiga – N.N.E.K.H. – u yimid Maraas baan u warramay, waxa uu yidhi cidna ma uga warrantay? Waxaan idhi haa: Wuxuu yidhi Markaasu Ilaahay u Mahad naqay oo ammaanay markaasuu yidhi: Intaa dabadeed Duseyl baa wuxuu arkay riyo uu uga warramay ciddii uu uga warramay ee

idinka idin ka mid ah, idinkuna waxaad tidhaahdeen weedh ay ii diideysay in aan idinka reebo Caynkaas iyo Caynkaas. Marka ha Odhanina: Wuxu Ilaahay doono Maxamedna doono, hase yeeshi waxaad tidhaahdaan: Wuxuu Ilaahay doono Keligii.

Arrimo Ayaa ku Jira:

1. In ay Yuhuudi taqaanno Shirkiga yar.
2. In Qofka la Fahmo hadii uu ujeeddo Leeyahay.
3. Odhaahdiisa Nebiga – N.N.E.K.H. – «Ma Ilaahay ayaad lamaane iiga dhigeysaan» ka warraan haddaba ka yidhi: ma lihi cid aan magan galo oo aan adiga ahayn iyo Labadii bayd ee ka dambeeyay.
4. In ayna taasi kammid ahayn Shirkiga weyn, waayo Odhaahdiisa «Waxa ii Diiday Caynkaas iyo Caynkaas».
5. Riyada suubani in ay qaybaha waxyiga ka mid tahay.
6. In ay Sabab u noqon karta Sharciyeynta Axkaamta qaarkood.

Baabka Qofkii Wakhtiga Caaya Inuu Ilaahay Dhibay

Odhaahda Ilaahay ee ah «Waxay yidhaahdeen ma ah Mooyaane Nolosheydaan addunyo waanu dhimaneynaa oo waanu noolaaneynaa, waxaan wakh-tiga ahaynini na dili maayo sidaasna wax aqoon ah oo

ay u leeyihiiin ma jirto ee way na leynaayaan uun».

Saxeexa waxa Abi Hureyra lagaga weriyay in uu Nebigu – N.N.E.K.H. – uu yidhi «Ilaahay Sareeye waxa uu yidhi: Aadamuhu wuu i dhibaa, Wakhtiga ayuu Caayaa Aniguna wakhtiga ayaan ahay, waxaan ged-gediyyaa habeenka iyo maalinta». Riwaayo kale waxay ayahd. Wakhtiga ha Caayina waayo Ilaahay ayaa Wakhtiga ah.

Arrimo Ayaa ku Jira:

1. Diidmada Wakhtiga Caaydiisa.
2. Fiirsashada Odhaahdiisa «Ilaahay Ilaahay ayaa Wakhtiga ah».
3. Wuxuu Noqon karaa mid wax caayay isaga oon qalbiga uga qasdiyin.

Baabka Isku Magacaabida Qaddiga Qaadiyaasha I.W.M.

Saxiixa waxa Abi Hureyra lagaga weriyay in uu yidhi: Nebigu – N.N.E.K.H. – Magaca Ilaahay agtiisa ugu taalla Ilaahay agtiisa nin Isku Bixiyay boqorkii Boqorrada cid wax lihi ma jirto Ilaahay Mooyaane «Sufyaan waxa uu yidhi waa sida SHAAHIN SHAH. Riwaayo kale waxay Odhaneysa «Ninka Ilaahay ugu Cadha Badan yahay ee ugu Xumi».

Arrimo Ayaa ku Jira:

1. Diidmada in lala baxo boqorkii boqorrada.

2. Waxii la macna ahina in uu la mid yahay sida uu Sufyaan yidhi.
3. In la garto sida adag ee loo diiday arintaa iyo waxii la mid ah, iyada oo ay go'antahay in qalbigu aanu u jeedin Macnahiisa.
4. In la garto in taasi loo yeelay Ilaahay Dartii.

Baabka Xishmaynta Magacyada Ilaahay Iyo In Magaca Loo Dooriyoo Taa Darteed

Abi Shariix waxa laga weriyay «In lagu Naaneysi jiray Abi Al-Xakam, Markaasuu Nebigu – N.N.-E.K.H. – uu ku yidhi: Ilaahay ayaa Xakam ah (Abi Shariix): Tolkay waxa ay ahaayeen hadii ay wax isku qabtaan ii yimid markaas baan kala xukumi jiray Markaasay labada qolaba raalli noqon jireen. Wuxuu yidhi: Nebigu: Shariix iyo Muslin iyo Cabdillaahi, wuxuu yidhi: Keebaa ugu Weyn? Waxaan idhi Shariix. Wuxuu Yidhi: Marka waxaad tahay Abu Shariix». Waxaa weriyay Abu Daa'uud iyo Qeyrkii.

Arrimo Ayaa ku Jira:

1. In la Xishmadeeyo Magacyada Ilaahay iyo Tilmaamineysa yaan macnahoodaba loo jeedine.
2. In magaca loo dooriyoo sidaa darteed.
3. In Ubadka ka ugu weyn loo doorto naaneysta.

Baabka Qofkii Ku Dheeldheela Waxaa Ka Mid Ah Xuska Ilaahay Ama Qurranka Ama Rasuulka

Odhaahda Ilaahay ee ah «Hadii aad weydiisid waxay odhaneyaan: Wuxaana ahayn qaar Iska dabaalanaaya, oo iska Cayaaraaya, wuxaad tidhaadaa: Ma Ilaahay iyo Aayaatkiisa iyo Rasuulkiisa ayaad ku Dheel Dheeleysaan?», Aayad.

Ibnu Cumar iyo Maxamed Ibnu Kacab iyo Sayd Inbu Aslam iyo Qataada waxaa laga weriyay tii oo uu Xadiisku kala dhexgalay. In uu Nin yidhi: *Dagaalkii Tabuuta* Maan Arag Akhriyayaasheenna oo kale Cid ka Cir Weyn oo ka been badan oo ka fulaysan marka dagaalka, Wuxuu u jeeday Rasuulka Ilaahay iyo Asxaabiisa Akhriyayaasha ah. Markaasuu ku Yidhi: Coof Ibnu Maalik: Ben baad Sheehtay Munaafaq Baad tahay, Waanan u warrameyaa Rasuulkii Ilaahay – N.N.E.K.H. – Markaasu Coof Rasuulkii u tegay si uu uga warramo, Markaasuu helay tii oo Quraankii ka soo horreeyay, Markaasuu Ninkii u yimid Rasuulka – N.N.E.K.H. – iyaga oo guuray oo hashiisii. Fuulay, Markaasuu yidhi: Rasuul Allow: waanu iska Dabaalaneynay oo waxaanu iska iska Sheekeysaneynay Sheeko Safar oo aanu dhibaatada jidka isku dhaafinaynay, Ibna Cumar waxa uu yidhi wuxaad moodaan in aan arkayo isaga oo iska laalaadiyay hogaaankii ama hashii – N.N.E.K.H. – tii oy dhagaxduna ku dhacayso lugahiisa tii oo uu leeyahay waxaanu ahayn qaar

iska dabaalanaaya oo iska ciyaaraaya Rasuulkuna – N.N.E.K.H. – uu ku leeyahay «ma Illahay iyo aayaad-kiisa iyo Rasuulkiisa Aayaad ku dheel-dheeleyseen? waxba ha cudurdaaranina waad gaaloodeene limaankiina Dabadii muu jaleecayn intaana ugmuu kordhinayn».

Arrimo Ayaa ku Jira:

1. Ta ugu weyn: qofka ku dheel-dheelistaasi waa gaal.
2. Taasi waa tafsiirka aayadaha oo sheegaysa cidii sidaa samaysa cidii ay doon tbaha noqotee.
3. Faraqa u dhexeeyaa isku dirka iyo nasteeexaynta Ilaahay iyo Rasuulkiisa loo nasteeexeeyo.
4. Faraqa u dhexeeyaa cafiska uu Ilaahay jecelyahay iyo ku odhaanta cadawga Ilaahay.
5. Cudur Daarka in uu ka mid yahay mid aan la qadan karin.

Baabka Odhaahda Ilaahay

Hadii aanu dhadhansiino naxariis xageyga ka timid, dhibaato taabatay ka dib wuxu odhaneyaa tani aniga ayaa leh, saacaduna u maleynmaayo in ay dhaceysyo, Rabbigay hadii la ii celiyana waxaan ku leeyahay ta wanaagsan. Uga warranee kuwii gaaloobay waxay sameeyeen waxaanu dhadhansiinay cadaab adag.

Mujaahid waxa uu yidhi: «Tani waa falkeygii aniga ayaa mutaystay». Ibna Cabbaasna waxa uu yidhi: waxa uu u jeedaa «Xageyga ayay ka Sugnaatay».

Odhaahdiisii «Wuxuu yidhi: waxa la iigu keenay Aqoontayda».

Qataada waxauu yidhi: Aqoonta aan u leeyahay Siyaabaha waxa loo kasbado kuwa kalana waxay yidhaahdeen: Ogaanta uu Ilaahey Ogsoonyahay in aan u ehel ahay, taasi waa odhaahda Mujaahid Macnaheeda ee ah «Sharaf baa la i siiyay».

Abi Hureyrana waxa laga weriyey: In uu Maqlay Rasuulka – N.N.E.K.H. – oo leh: Mid Baras leh iyo mid indha la' iyo Mid Bidaar leh ayaa jiray oo reer bani Israa'iil ah Markaasuu Ilaahey doonay inuu Bil Keediyo, Markaasuu malag u soo diray, wuxuu u yimid kii barasta lahaa Wuxuu ku yidhi: Maxaad ugu Jeceshahay? Wuxuu yidhi: Midab Wanaagsan iyo Maqaar wanaagsan iyo in la iga kaxeeyo waxa ay dadki iigu xumeysaneyaan wuxuu yidhi: Markaasuu Masaxay, Markaasay Xumaantii ka tagtay, oo la siiyay Midab Wanaagsan iyo Maqaar Wanaagsan, wuxuu yidhi Xoolana maxaad ugu jeceshahay? Geel ama lo' waxaa shakiyay Isxaaq – Waxaa la siiyay Hal Toban Bilood Mareysa, Markaasuu yidhi Ilaahey ha kuu barakeeyo. Wuxuu yidhi: Dabadeedna waxuu u yimid Kii Badaarta lahaa, wuxuu ku yidhi: Maxaad ugu jeceshahay? Wuxuu yidhi: Timo wanaagsan iyo tii oo la iiga kaxeeyo waxaan ay dadku iigu xumeysaneyaan, Markaasuu Masaxay, Markaasay ka tegtay Xumaantii, Timo Wanaagsan.

La Siiyay. Wuxuu ku yidhi. Xoolo Maxaad ugu jeceshahay? wuxuu yidhi; lo' ama geel Dabadeedna waxaa lasiiyey sac riman waxa uu yidhi: Ilaahey ha kuu

barakeeyo. Markaasuu u yimid kii indhaha la'. wuxuu yidhi maxaad ugu jeceshahay. Waxa uu yidhi: in uu Ilaahey aragaygii Iisoo celiyo oo dabadeedna aan ku arko dadka: markaasuu u Masaxay dabadeed Ilaahey ayaa aragii u soo celiyey, waxa uu yidhi: xoolana maxaad ugu jeceshahay? waxa uu yidhi adhiga. Dabadeedna waxaa la siiyey lax dhalaysa. Labadaasi Markaasay dhaleen, tani markaasay dhashay, kaasi markaasuu yeeshay waadi geel ah Kaasina waadi lo' ah, kaasina waadi adhi ah. Wuxuu yidhi; dabadeed waxa u yimid kii Barasta lahaa isaga oo suuradiisii iyo sansaankiisii oo kale lah. Dabadeed waxa uu yidhi: nin miskiin ah baan ahay oo wixii uu ku safri lahaa ay ka kala go'day, JID gaarsiina maanta ma lihi Ilaahey mooyaane, dabadeedna adiga waxaan kugu waydiisanaya. Kii ku siiyey midab kaaga wanaagsan iyo maqaarkaaga wanaag san iyo xoolahaaga Rati aan ku jid maro. Wuxuu yidhi: xuquuqdu way iska fara badan tahay, wuxuu ku yidhi: Waxaad moodaa inaan ku garanaayo miyaanad ahayn mid baras qaba oo dadku ku xumaystaan, baahana, uuna dabadeedna uuna Ilaahey ku siin xoolo? dabadeed waxa uu yidhi: Xoolahan awoow ka awoow ayaan ka dhaxlay, dabadeedna waxa uu yidhi: Hadii aad been sheegayso Ilaahey hakaa dhigo sidii aad ahayd: dabadeedna waxa uu u yimid kii bidaarta lahaa, isaga oo taswiirtiisii iyo sansaantiisii oo kale leh. Markaasuu ku yidhi sidii kaas uu ku yidhi oo kale, waxaanu ugu jawaabay waxaanu ugu wixii kaasi ugu jawaabay oo kale. Markaasuu yidhi: hadii aad been sheegayso Ilaahey hakaa dhigo

sidi aad ahaan jirtay. Wuxuu yidhi dabadeed waxa uu u yimid indoolihii Isaga oo taswiirtiisii iyo sansaankiisii ookale leh. Dabadeedna waxa uu yidhi nin Miskiin ah oo musaafir ah baan ahay wixii aan ku safraay way iga go'een wax jid gaariin. Ah oo aan haystaa ma jirto Ilaahay mooyee, dabadeedna adiga waxaan kuugu waydiisanayaa Kii aragaaga kugu soo celiyay lax aan ku jid maro waxa uu yidhi waan idho la'aanjiray. Dabadeedna Ilaahay ayaa aragaygii ii soo celiyay, markaa wixii aad doonto qaado wixii aad doontana katag. Ilaahaybaan ku dhaartee maanta kugu dhibimaayo wax aad Ilaahay dartii u qaadatay, dabadeedna wuxuu yidhi: xoolahaaga iska hayso waa la idin bilkeedinayey markaa Ilaahay raalli ayuu kaa noqday saaxiibadaana wuu kacadhooday». Muslim iyo bukhaari ayaa soo weriyay.

Arrimo ayaa ku Jira:

1. Tafsiirka Aayada.
2. Macnaha (waxa uu odhan doonaa taas anaa iska leh).
3. Macnaha (waxa la iigu keenay aqoon aan leeyahay awgeed).
4. Waxa sheekadan la yaabka leh ku jirta ee wax ku qaadasho leh.

«Markii uu Siiyay (Labadooda) Suubani, Shuruko aya uga yeeleen waxii uu Siiyay Ilaahayna waxa uu ka Sareeyay waxa ay wax la wadaajiyaa. Ibna Xasan waxa uu yidhi: wax ay isku raaceen (Culimadu) in uu

xaaraan yahay magac kasta oo loo addoomeeyay cid aan Ilaahay ahayn, sida Cabdil Cumar oo kale iyo Cabdul-Kacab oo kale I.W.M. ah mooyaane Cabdul-Mudalib.

Ibnu Cabbaasna waxa uu Aayadda ka yidhi: Markii uu Aadam daboolay ayay urursatay, Markaasuu Ibliis ku yidhi: anigu waxaan ahay Saaxiibkiinna Jannada weydiin i adeeci ama laba gees Goodir baan u yeeli, Markaasuu Calooshaada ka soo bixi oo uu dilaacin, sidaas baan fali, wuu ku baqo gelinaayey u bixiya Cabdul-Xaaeth Markaasay diideen in ay ogolaadaan Markaasuu soo Dhashay isaga oo meed ah. Markaasaay urursatay markaasuu u yimid oo uu dabadeedna u sheegay kol kastaba, waxa taabtay Ubud Jaceyl Markaasay u bixiyeen Cabdul-Xaarath, taasina waa odhaahdiisa (Shurko ayay uga yeelayaan wixii uu siiyay). Waxaa weriyay Ibnu Abi Xatam asaga oo sanad sax ahna waxa uu Qataada kaga Sheekeeyay Shurako ayay ugu yeeleen xaga daacadda laakiin may ahayn xagga Cibaadada. Waxa kale oo sanad sax ah kaga soo tebiyay Mujaahid in uu yidhi: Odhaahdiisa hadii aad na siisid Suubane. Wuxuu yidhi: way baqeem inuu dad noqon waayo. Waxa macnihiisa laga Sheegay Xasan iyo Siciid iyo qaarkood.

Arrimo Ayaa ku Jira:

1. Xaaraan nimada Magac walba oo cid aan Ilaahay ahayn loo Adoomeeyay.
2. Tafsiirka Aayadda.
3. In Shirkiga uu ka dhashay magac bixinta uuna oon

- Xaqiqdiisa loo jeedin.
4. In Siinta uu Ilaahay Siiyay Ninka wanaagsan ay ka mid tahay Nicmooyinka.
  5. Xuska Dadkii hore ay Xuseen in Faraqa u dhaxeeya Shirkiga daacadda iyo Shirkiga Cibaadada.

Baabka Odhaahda Ilaahay Ee Ah

«Ilaahay waxa uu leeyahay magacyo Suuban ee ku barya oo ka taga kuwa leexinaaya Magacyadiisa.

Ibna Abi Xatam waxa uu Ibna Cabbas ka Sheegay (Leexineya Magacyadiisa) in loo jeedo ugu Shariig yeeleya Magacyadiisa, waxa kale oo laga Sheegay: LAATA waxay ka soo dheegeen Ilaah? Cusaana waxay ka soo dheegeen Casiis.

Acmaaxh waxa laga sheegay: waxay gelinayaan wax aan ku jirin.

Arrimo Ayaa ku Jira:

1. Sugidda Magacyada.
2. In ay yihiin qaar wanaagsan.
3. In lays amray in laga duceysto.
4. In laga tago qofkii hor imaad leexsan keena ee Jaahiliinta leexsan ka mid ah.
5. Tafaasiirka leexinta magacyada.
6. Goodiga qofka leexda.

Baabka In Aan La Odhan Karin Nabadi Ilaahay Kor Kiisa Ha Ahaato

Saxeexa waxa ku yiil tii oo Ibna Mascuud laga werinaayo Ilaahay raalli ha ka noqdee, in uu yidhi: waxaanu ahayn kuwii hadii ay Nebiga la joogaan goorta salaadda yidhaahda Ilaahay Nabadi korkiisa ha ahaato iyada oo ka timid addoomihiisa. Nabadi ha ahaato hebel iyo hebel korkiisa, Nebiga – N.N.E.K.H. – markaa waxa uu yidhi: ha Odhanina: Nabadi Ilaahay korkiisa ha ahaato, waayo Ilaahay ayaa Nabadi ah.

Arrimo Ayaa ku Jira:

1. Tafsiirka A-Salaam.
2. In ay tahay Salaam.
3. In, aanay Ilaahay u suubanaanin.
4. Arrinta keentay taas.
5. Baridooda salaanta Ilaahay u suuban maanta.

Baabka Weedhaha Ilaahayow II Dembi Dhaaf Hadii Aad Doontid

Saxeexa waxaa ku yaal in Abu Hureyra laga weriyay in Rasuulku – N.N.E.K.H. – uu yidhi: «Mid-kiin yuu odhan Ilaahayoow ii dembi dhaaf hadii aad doontid, Ilaahayoow ii Naxriiso hadii aad doontid, weydiisashada ha gooyo waayo Ilaahay wax lagu dir-

qiyayaa ma jiraan». Muslimna waxa uu leeyahay «Xiisaha ha weyneeyo, waayio Ilaahay kuma weynaado wuxuu bixiyo».

Arrimo Ayaa ku Jira:

1. Caddeynta Sababtaasi keentay.
2. Diidmada ducada waxaa lagu xidho.
3. Odhaahdiisa weydiisashada ha gooyo.
4. Xiisaha in la weyneeyo.
5. Sababta arrintaa keentay.

Baabka In Aan La Odhan Addoonkaygii Iyo Addoontaydii

«Saxeexa Gudihiisa waxaa Abi Hureyra lagaga weriyay Rasuulku – N.N.E.K.H. – uu yidhi midkiin yuuna odhanin Rabbiga u weysee iyo Rabbiga raashimi ee ha yidhaahdo Saydkaygii iyo mowlahaygii (wax i sii) oo Midkiina yuu odhanin addoonkaygii, ee ha yidhaado wiilkaygii iyo gabadheydii iyo kuraygaygii».

Arrimo Ayaa ku Jira:

1. Diidmada Odhaahda addoonkaygii iyo aaddoontaydii.
2. Addonku yuuna odhanin Rabbigaygii, asagana yaan lagu odhanin Rabbiga raashinka.
3. Ka hore waxa la baray weedha ah wiilkaygii iyo gabadheydii.

4. Ka labaad waxa la baray weedha ah saydkaygii iyo mawlahaygii.
5. Isku baraarujiinta oo ah: xaqijinta kol ay ku tahay ereyada laftooda.

Baabka In Aan La Gelin Suaasha Qofka Ilaahay Wax Ku Weydiista

Ibna Cumar Ilaahay raalli ha ka noqdee waxaa laga weriyay in uu yidhi: Rasuulku – N.N.E.K.H. – Ninka Ilaahay idinku magan gala Megen Gasha, ka Ilaahay wax idinku weydiistana siiyay, qofka idin yeedhana oggolaada, ka wanaaga idin farana kaa baaliya, hadii aad weydaan wax aad kaga abaalisaan u duceeya isaga ilaa inta aad u Maleyneysaan in aad u abaal gaddeen. Wuxa weriyay Abi Daa'uud iyo Nisaai oo ku weriyay Sanad Sax ah.

Arrimo Ayaa ku Jira:

1. In la Magan gesho kii Ilaahay ku magan gala.
2. In wax la siiyo kii Ilaahay wax ku weydiista.
3. Yeedhmada in la oggolaado.
4. Wixii laysku falo in layska abaaliyo.
5. Ducada in ay Abaal marin ka noqoneyso qofkii aan wax kale awoodin.
6. Odhaahdiisa Ilaa inta aad u maleyneysaan in aad u Abal Celiseen.

Baabka In Wejiga Ilaahay Wax Aan Jannada Ahayn Lagu Weydiisankarin

Jaabir waxaa laga weriyay in uu yidhi: Rasuulku – N.N.E.K.H. – waxa uu yidhi: «Wejiga Ilaahay wax aan jannada ahayn laguma weydiisan karo». Wuxuu weriyay Abu Daa'uud Laba Arrimood ayaa ku jira.

1. Diidmada in wejiga Ilaahay wax lagu weydiisto waxaan ahayn himilooyinka sare.
2. Sugidda wejiga.

Baabka Wixii Ku Yimid Law (Haddii)

Odhaahda Ilaahay ee ah: «Waxay odhaneyaan: hadii arrinta aanu wax ku leenahay halkan nalaguma dili lahayn».

Iyo Odhaahdiisa: Kuwii walaalhood ku yidhi ee isku fariistay hadii ayna oggolaan lahaayeen lama dili lahayn.

Saxeexa waxa ku yiil in uu Abi Hureyra Rasuulka ka weriyay in uu yidhi: «Ku dadaal wixii wax ku taraya Ilahayna Taageerso, oo ha whsan. Hadii wax kuugu dhacaan ha odhanin hadii aan sidaa iyoo sidaa falo, Sidaa falo, Sidaa iyo Sidaasi bay ahaan lahayd laakiin waxaad tidhaahdaa: Ilaahay baa qaddaray wixii uu doonay wuu falay, waayo law (Haddii) waxay fartaa shaqada shaydaanka».

Arrimo Ayaa ku Jira:

1. Tafsiirkka labada aayadood ee ku jira Ali-Cimraan.
2. Diidmada cad ee law (Haddii) ay wax kuugu dhacaan.
3. Arrinta oo lagu celiyay in ay furayso shaqada sheydaanka.
4. Tusaalaynta hadalka suuban.
5. In lagu dadaallo oo lays amro waxii wax tar leh ii oo Ilaahay la taageersanaayo.
6. Diidmada waxa ka soo hor jeeda arrintaas oo ah wahsiga.

Baabka Diidmada Caaysta Dabeysha

Ubaya Ibnu Kacab Ilaahay raalli haka ahaadee waxa uu Rasuulka ka weriyay in uu yidhi: ha caayina dabaysha, hadii aad aragtaan wax aad necbaysataan waxaad tidhaahdaan: Ilaahayaw waxaanu ku weydiisanay khayrka dabaysha iyo khayrka ku jira iyo khayrka wixii la soo amray. Waxaanu ka magan geleynaa sharka dabeysha iyo sharka waxa ku jira iyo sharka waxii la soo amray. Tarmadii ayaa sax gareeyay.

Arrimo Ayaa ku Jira:

1. Diidmada in la caayo dabeysha.
2. Tusaalaynta hadalka wax tarka leh hadii uu qofku arko wax uu kohdo.
3. Tusaalaynta in ay tahay (Dabayshu) tu la soo amray.
4. In la soo amrikaro khayr lana soo amri karo shar.

Baabka Odhaahda Ilaahay Ee Ah

«Ilaahay waxay u maleynayaan wax aan dhab ahayn, oo malaha Jahli ah, waxay Odhaneyaan; Arrintaa wax ma ku leenahay? Wuxaad tidhaahdaa arrintu dhamaanteed Ilaahay bay u ahaatay» aayad. Iyo Odhaahdiisa: «Kuwa Ilaahay ka maleysanaayo malaha xun, korkooda waxa ahaaday». Aayad. Ibna Al Quyam Aayadda hore waxa uu ka yidhi: waxa lagu Fasiray Malaha in uu Ilaahay isagaa Xumo ka reebane, Rasuulkiisii aanu u gar gaareyn, arrintiisuna in ay baahi doonto. Wuxa kale oo lagu fasiray wixii Nebigu Haleelay in aanu ku dhicin qaddar Ilaahay iyo Xikmadiisa iyo qaddar Inkiraad iyo in la inkiro iyo in uu Ilaahay hirgelinaayo arrinta Rasuulka – N.N.E.K.H. – iyo in uu diinta ka muujinaayo diin oo dhan, kaasina waa malaha xun ee ay maleynaayaan Gaalada iyo Munaafaqiinta, Suuradda Al-Faatir, gudaheeda waxaanu mala xun ku noqday waayo waa male aan Ilaahay u cuntamin iyo Xikhmadiisa iyo Xamdigiiisa iyo Ballankiisa Dhabta ah aan u Cuntamin qofkii hadaba u Maleeya in uu Ilaahay Xaqa Sugo oo xaqa la baabo, ama dasirin waxaa dhacaya uu ku socdo qaddarkiisa iyo goyintiisa ama dasirin in uu qaddarkiisa ku qotomo Xikmad dheer oo uu ku mutaysto mahad naq, ee se ku andacoodaba in ay taasi ka dhaceysa doonid kaliya, taasi waa malihii kuwa gaaloobay».

Dadku Badankoodu male xun bay ka qaateen waxii laftooda sameeya, iyo waxii ku dhacaba qayrkood,

kamana nabad gala mooyaane qof Ilaahay gartay iyo Magacyadiisa iyo tilmaamahiisa iyo waxay keensaneyso iyo xikhmadiisa iyo xamdigiiisa. ha ku daryeelo hadaba qofka wax garad ka ihi naftiisa hana u toobad keeno oo ah dembi dhaaf weydiisto Ilaahay qofka rabbigii male xun ku qaata, hadii aad baadh baadho ciddii aad doonto waxaad arkeysaa isagoo ka qumuc qumuc leh qaddarka oo canaan u jeedinaya oo leh waxa habooneyd Caynkaa iyo caynkaasi in ay ahaato mid yareysanaaya iyo mid badsaneyaba waa la leeyahay. Naftaada baadh baadh ma tahay mid ka fayow arrintaas?

Hadii aad ka bad baado waxaad ka bad baaday mid weyn, hadii kale kuu maleyn maayo mid nabad galay.

Arrimo Ayaa ku Jira:

1. Tafsiirka aayadda Al-Cimraan.
2. Tafsiirka aayadda Al-Fatxi.
3. Ka warranka in ay taasi tahay noocyaal aan koobnayn.
4. In aanu taas ka nabad galeyn mooyaane mid gartay Magacyada iyo Tilmaamaha oo Naftiisana gartay.

Baabka Wixii Ku Yimid Inkiriyaasha Qaddarka

Ibnu Cumar waxa uu yidhi: waxaan ku dhaartay ka gacantiisa ay ku jirto Nafta Ibnu Cumar, hadii uu midkood uu leeyahay Uxud oo kale oo uu dar Ilaahay

u Bixiyo Ilaahay kama aqbalo, taas oo dhab ah, ilaa uu ka rumeyo qaddarka dabadeedna waxa u soo daliish-aday odhaahdiisa Nebiga – N.N.E.K.H. – Iimaanku waa inaad rumeysid Ilaahay iyo Malaa'igtiisa iyo Kutubtiisa iyo Rasuulkiisa iyo Maalinta Aakhiro iyo inaad Rumeysid qaddarka khaysrkiisa iyo Sharkiisa». Waxaa weriyay Muslin. Cubaada Ibnu Saamit waxaa laga weriyay in uu inankiisa ilaa oo aad ka ogaatid in waxii kugu dhaca aanay ku seegi lahayn, waxa ku seegana aanu kuugu dhaceyn waxa, Maqlay Rasuulka – N.N.E.K.H. – oo leh: «Wixii ugu horeeyay ee Ilaahay abuuray waa qalinka, markaasuu yidhi: qor, markaasuu yidhi: Rabbigayow maxaan qoraa? Wuxuu yidhi: qor maqaadiirta wax walba inta ay saacadu ka dhaceys».

Inankaygiiyow waxaan maqlay Rasuulka oo leh: «Qofkii Sidaa si aan ahayn ku dhintaa igama mid aha aniga».

Riwayad Axmed leeyahay dohaneycaa «Waxii Ilaahay sareeye u abuuray waxa uu ahaa qalinka. Markaasuu ku yidhi: qor wakhtiga waxa dareeray wax alaale waxii aan lahaaye ilaa qiyaamaha».

Riwaayad kale oo uu Ibna Wahab leeyahayna waxay odhaneysay: «qofka aan qaddarka rumayn khayrkiisa iyo sharkiisa Ilaahay wuxuu ku gubaa naar».

Nusnadka iyo sunnadka Ibna Daylami waxa ku sugar; wuxuu yidhi: waxaan u imid ubaya Ibnu Kacab, markaas baan ku idhi: qadarka wax bay nafteydu ka yar gocaneysaa ee bal wax iiga sheeg, laga yaabaa inuu Ilaahay qalbigeyga ka leexiyo. Markaasuu yidhi: hadii

aad bixisid uxud oo kale Ilaahay kaa aqbali maayo ilaa oo aad qaddarka rumeysid oo aad ogaatid waxii kuugu dhacin aanu ku gafeyn, waxii ku gafana aanu kuugu dhacayn, sidaa si aan ahayn hadii aad ku dhimatidna waxaad ahaan lahayd mid ka tirsan ehelka naarta».

Dabadeedna waxaan u imid Cabdilaahi Ibnu Masscuud iyo Xudayfa Ibnu Al Yamaana iyo Sayd Ibnu Thaabik, Dhamaatood sidaas oo kale ayay Nebigu – N.N.E.K.H. – iiga wada sheegay waa xadiis saxeex ah xaakim ayaana saxeexisaa ku weriyay.

Arrimo Ayaa ku Jira:

1. Caddeynta faral nimada qaddarka rumayntiisa.
2. Caddeynta habka Iimaanka.
3. Ka warranka in aanu qofna lahayn dhan-dhanka Iimaanka ilaa uu ka rumeyo qadarka.
4. Bur Burinta camalka qofka aan rumeyn qaddarka.
5. Xuska waxii u horreeyay ee Ilaahay abuuray.
6. In uu dareeriyo goorta maqaadiirta ilaa dhicista qiyaamaha.
7. Ka Barinmada Rasuulka ciddii aan rumeyn qaddarka.
8. Dhaqanka dadkii hore in uu ahaa ay ka tirtiraan wixii aan caddeyn weydiin ay weydiyaan culimada.
9. In ay culimadu ugu jawaabtay wixii tir tiri lahaa caddeynta, waayo hadalka waxay u tiiriyeen Rasuulka – N.N.E.K.H. – oo kaliya.

Baabka Waxii Ku Yimid Taswiirayaasha

Abi Hureyra waxa laga weriyay Ilaahey raalli ha ka noqdee in uu yidhi: Rasuulku – N.N.E.K.H. – Wuxuu yidhi: yaa ka dembi badan qofka u ban baxay inuu abuuro abuur kayga oo kale ha abuurin hadhoodh ama ha abuurin inanyahaw (wax leh) ama ha abuurina hed. Wuxaa soo weriyay Bukhaari iyo Muslin.

Waxaa kale oo ay Labadoodu Caa'isha Ilaahey raalli ha ka ahaadee ka weriyay in uu Rasuulku – N.N.E.K.H. – uu yidhi: «Dadka maalinta qiyaamaha wuxuu ugu cadaab badan ku sameynaya wax u eg abuurka Ilaahey».

Waxaa ay kale oo ay labadoodu Ibna Cabbas ku weriyeen: waxaan maqlay Rasuulku Ilaahey oo leh: mid kasta oo wax taswiira naarta ayuu galeysa, taswiir kaasna oo uu sameeyana wuxa loogu sameeyaa naf lagu cadaabo Jahannama».

Waxaa kale oo labadoodu Nebiga gaarsiiyeen: qof aduunyadu ku sawiray taswiir wax lagu dirqiyeyn uu ruux ku afuufo, mana aha mid wax ku afuufaaya».

Waxaa uu Muslin ka weriyay Abi Al-Hayaaj in uu yidhi: cali ayaa iigu yidhi: ma kuu diraa wixii uu Rasuulku ii direyn aanad ka tegin taswiir Ilaa ood baa bi'isid mooyaane, qabri taagan mooyaane ilaa aad sintid.

Arrimo Ayaa ku Jira:

1. Ku qalafsanaanta adag ee kuwa wax taswiira.
2. Isku baraarujinta sababta oo ah edeb darro Ilaahey lagu edebdarroonaayo, waxaan caddeyneeyaa odhaahdiisa: «Yaa ka dembi badan qofka u ban baxay in uu abuuro abuurkayga oo kale.
3. Isku baraarujinta kartidooda iyo itaal darridooda waxaana caddeyneya odhaahdiisa ha abuurina hadhood ama heed.
4. Caddeynata in ay yihiin kuwa dadka ugu cadaab badan.
5. In uu Ilaahey sawiro tiro ahaan intii taswiirood ee uu sawiray in le eg oo nafood oo loogu cadaabo taswiiraha Jahannama.
6. In lagu dirqiyoo doono in uu ruux ku afuufo.
7. Ammarka in la baa bi'yo hadii la helo.

Baabka Wixii Ku Yimid Dhaarashada Badan Iyo Odhaahda Eebbe: Ilaaaliya Dhaarihiina

Abi Hureyra waxaa laga weriyay raalli ha ka noqdee: waxaan Maqlay Rasuulka Ilaahey – N.N.E.K.H. – oo leh: dhaartu alaabtu way socodsiiisa hantidana way tirtirtaa. Waxaa weriyay Bukhaari iyo Muslin.

Salmaan waxaa laga weriyay in Rasuulku – N.N.E.K.H. – uu yidhi: «Saddex Ilaahey lama hadlo mana

daahiro waxaanay leeyihiiin Cadaan Kulul: Cirle Sineysta, Baahane qab weyn iyo nin wixii u iibinaayeyba Ilaahay ka digay waxba aan soo iibsaneyn inuu dhaarto mooyaane, waxna aan sii iibineyn inuu dhaarto mooyaane». Dabrane ayaa ku weriyay sanad saxa ah.

Saxiixa waxaa ku sugar in Cismaan Ibnu Xusayn Ilaahay raalli ha ka noqdee, laga weriyay inuu yidhi: Rasuulkii Ilaahay – N.N.E.K.H. – waxa uu yidhi um-madeyda waxaa u khayr badan faacayga dabadeedna kuwa ku xiga. «Cismaan waxa uu yidhi kala garan maayo in uu Sheegaayey Faaciisa dabadii laba mar iyo saddex? dabadeed waxa Imaanaya duul marag gelaaya oo aan la marag gashaneyn, oo wax kхиyaameynaaya oo aan la aaminayn oo nadraya oo aan oofinayn oo ay ka soo muuqan doonto baruurtu».

Waxa kale oo saxeexa laga weriyay Ibna Mascuud Ilaahay raalli ha ka noqdee in Nebigu – N.N.E.K.H. – uu yidhi: «Dadka waxa ugu khayr badan facayga dabadeedna. Kuwa ku xiga, dabadeedna waxa iman doona duul maraga midkood ay ka soo horreysa dhaartiis, dhaartiisuna ay tahay maragiisa».

Ibraahim waxa uu yidhi; waxay ahaayeen kuwii nagu garaaca marag iyo ballanka annaga oo yar yar.

Arrimo Ayaa ku Jira:

1. Dardaaranka in dhaaraha la Ilaaliyo.
2. Ka waranka in ay dhaartu tahay mid alaabta socodsiisa hantidana tir-tirta.
3. Goodiga adag ee la goodiyay qoska aan wax iibin

-
-
-
4. Baraarujiinta inuu dembigu weynaaneyo hadii wixii kuugu bixin lahaa yar yar yihiin.
5. Ceebta kuwa dhaaraneya ee aan la dhaarsaneyn.
6. Ammaanta uu ammaanay Nebigu – N.N.E.K.H. – Seddexdii faac ee hore ama afartii iyo Xusitaanka waxa dhici doona.
7. Kuwa marag kacaya ee aan la marag gashaneyn.
8. Dadkii hore in ay ahaayeen qaar ku garaaca caruurta markhaatiga iyo ballanka.

Baabka Wixii Ku Yimid Maganta Ilaahay Iyo Maganta Nebigiisa

Odhaahda Ilaahay: «Ballanka Ilaahay oofiya hadii aad ballan qaadaan dhaarna ballanka ku lifaaqna ha burinina intii aad adkayseen ka dib dhab ahaan Ilaahay aad ka dhigateen xilqaadaha, korkiisa Ilaahayna waxa uu ogsoonyahay waxaad faleysaan». Burayda waxa laga weriyey in uu yidhi: Rasuulka Ilaahay – N.N.E.K.H. – waxa uu ahaa kii hadii uu madax uga dhigo nin ciidan ama gaadmo ku dar daara cabsida Ilaahay dadka muslimiinta ah ee la jirana wanaag, wanaag inuu u falo dabadeedna waxa uu yidhi: ugu dagaal gala magaca Ilaahay jidka Ilaahay la dagaalamana ciddii Ilaahay ka gaalowda, dagaal gala oo qaniimada waxba ha qarinina, oo ballanka ha baajinina oo waxba ha sarwejeynina mid dhashayna ha dilina, hadii cadowga gaalada ah aad la kulantid saddex xubnood ugu yeedh;

tii ay ka oggolaadaan ka yeel oo ka gacmo laabo, dabadeedna ugu yeedh in ay ka soo guuraan Ilaah rugta muhaajiriinta (Madiina) una sheeg hadii ay sidaa falaan in ay leeyihii wixii ay muhaajiriintu leeyihii, lagu leeyahay wixii muhajiriinta lagu leeyahay, hadii ay diidaan in ay ka guuraan uga warran in ay la mid yihiin badowda muslimiinta oo uu ku duldareeridoono korko-oda xukunka Ilaahay, oo aynu qaniimada (xoolaha dagaal laga soo furto) waba ku lahayn ilaa oo ay muslimiinta la jihaad galaan, hadii ay siddaa diidaan (islaanimada) waydii gibir, hadii ay ka oggolaadaan ka ool kana gacma laabo, hadii ay sidaa diidaan Ilaahay taageerso oo la dagaalan, hadii aad godoomiso dad dhufays adag galayna, dabadeedna ay ka doodaan in aad geliso maganta Ilaahay iyo maganta, Nebigiisa, ha u yeelin maganta Ilaahay iyo Nebigiisa, laakiin u yeel ma gantaada iyo maganta asxaabtaada, waayo idinka in wax aad ka dhantaashaan magantiina iyo maganta asxaabtiina ayaa ka dhib yar in aad wax ka dhantaashaan maganta Ilaahay iyo maganta nabigiisa, hadii aad go'doomisid dad dhufeyns adag galay, dabadeed ay ka doonaan in aad ka dejisid xukunka Ilaahay laakiin ku deji xukunkaada waayo garan meysid in aad ku asiibtid xukunka Ilaahay iyo in kale, waxa weriyay muslin.

Arrimo Aya ku Jira:

1. Faraqa u dhaxeeya maganta Ilaahay iyo maganta Nebigiisa iyo maganta muslimiinta.
2. Tusaaleyn ta labada arrimood ka khatarsan.

3. Odhaahdiisa ugu dagaal gala magaca Ilaahay jidka Ilaahay.
4. Odhaahdiisa la dagaalama ciddii Ilaahay ka gaalowday.
5. Odhaahdiisa Ilaahay taageerso oo la dagaalan.
6. Faraqa u dhaxeeya xukunka Ilaahay iyo xukunka culimada.
7. Saxaabigu inuu xukumi karo marka loo baahdo xukun uuna garaneyn in uu waafaqiyoo xukunka Ilaahay iyo in kale.

Baabka Wixii Ku Yimid Ku Dhaarashada Ilaahay

Jundub Ibnu Cabdillaahi Ilaahay raalli ha ka noqdee waxa uu yidhi: Rasuulkii Ilaahay – N.N.-E.K.H. – Nin baa yidhi: Ilaahay baan ku dhaartaye Ilaahay u dembi dhaafii maayo hebel? waan u dembi dhaafay isaga. Adigana camalkaadii waan bur buriyay. «Xadiiskii Abi Hureyrana». Ninka Odhaahda lihi waa nin cibaado badan. Abi Hureyra waxa uu yidhi: wuxuu ku hadlay weedh halaagtay adduunyadiisii iyo aakhiradiisa».

Arrimo Ayaa ku Jira:

1. In la iska ilaaliyo in Ilaahay lagu dhaarto.
2. In ay naartu tahay inooga dhow indhalaha kabaha.
3. In ay Jannaduna Caynkaas oo kale.
4. Waxa taas daliil u ah Odhaahdiisa «Nin waxa uu

- ku hadlaa eray» Ilaah gaba gabadiisa.
5. Ninka in loogu dembi dhaafii karo sababta oo mid isaga arrimaha la Neceb.

Baabka In Aan Ilaahay Loogu Shafeeco Wadiisan Cid Khalqigiisa Ka Mid Ah

Jubayr Ibna Mudcim Ilaahay raalli ha ka ahaadee wuxuu yidhi: Nin badaw ah ayaa Nebiga – N.N.E.K.H. – u yimid Markaasuu yidhi: Rasuul Allow Nafihii way talax gabeen Ubadiina wuu gaajooday, annagu Ilaahay baanu kuugu Shafeeco weydiisaneynaa, Ilaahayna adiga ayaanu kaaga Shafeeco dooneynaa, Markaasuu Nebigu yidhi: Subxaana la (Ilaahay ayaa Xumo ka reeban) (Ilaahay ayaa Xumana ka reeban). Iskama uu deyn tasbiixdii ilaa oo taas lagu gartay wejiyadii asxaabtiisa, dabadeedna waxa uu yidhi: Hoogaaga! ma garaneysaan Ilaahay?

Arrinta Ilaahay Caynkaasi way ka weyntahay, Ilaahay Lagagama Shafeeco doono cid khalqigiisa ka mid ah. Waxaa weriyay Abi Daa'uud.

Arrimo Ayaa ku Jira:

1. Inkiraadda uu ku Inkiray Ciddii Tidhi: Ilaahay Baan kuugu Shafeeco weydiisanayaa.
2. In uu doorsoomay doorsoon laga gartay wajiyadii weedha asxaabtiisa.
3. In uu Inkirin Odhaahdiisa «Ilaahay ayaanu kaaga shafeeco doonayaa».

4. Baraarujinta tafsiirka «Subxaana Lahaa».
5. In ay Muslimiintu ay weydiisan jireen roob doonta.

Baabka Wixii Ku Yimid Dhawridda Nebigu – N.N.E.K.H. – Uu Dhawri Jiray Seeraha Tawxiidka Iyo Awdista Uu Awdi Jiray Shirkiga

Cabdillaahi Ibnu Shaakir Ilaahay raalli ha ka noqdee: wefdigii reer Caamir baan u raacay Rasuulka – N.N.E.K.H. – Markaas baanu nidhi: waxaad tahay Saydkaygii Markaasuu Yidhi: Saydku waa Ilaahay Saareeye waxaanu nidhi kii noogu fadli badnaa ee dheere ahaana noogu dheereeyaw, Markaasuu yidhi: Odhaahdiina dhaha ama odhaahdiin badhkeed, shaydaankuna yuu idin jiidanin Abu Daa'uud baa weriyay kuna weriyay sannad fiican.

Anisa Ilaahay raalli ha ka noqdee waxa laga weriyay: «In ay dad yidhaahdeen: Rasuul Allow, kii noogu kheyr badnaa ee ahaa inankii noogu khayrka badnaa iyo saydkayagiyyaw, markaasuu yidhi; Dadow Odhaahdiina dhaha ama badh ahaan odhaahdiina yuuna idin lug goynin shaydaanku, anigu Maxamed ayaan ahay, oo ah addoonkii Ilaahay iyo Rasuulkiisii, ma jecli in aad sare iiga qaadaan heerkeyga uu Ilaahay i dhigay». Nisaai baa ku werisay sanad fiican.

Arrimo Ayaa ku Jira:

1. Dadku in loogu dhigo xad gudubka.

2. Wuxuu yidhaahdo isaga waxaad tahay sayidkeygii.
3. Odhaahdiisa yuuna Shaydaanku idin jiidianin iyaga oo xaq uun yidhi.
4. Odhaahdiisa «Majecli in aad sare iiga qaadaan heerkeyga».

«Ilaahay ma ay qadarin qadaristiisa dhabta ah, dhulkuna dhamaantii qabashadiisa ayuun buu ku jiraa maalinta qiyaamaha». Aayad.

Ibnu Mascuud Ilaahay raalli ha ka noqdee waxa uu yidhi: wadaad yuhuudi oo wadaandada yuhuuda kamid ah ayaa Rasulka – N.N.E.K.H. – u yimid markaasuu yidhi; max'daw anagu waxaanu haynaa in Ilaahay samooyinka ku qabanaayo far, dhulkana far, geedkana far, biyahna far, ciidana far, khalqiga inta hadhayna far, markaasuu odhan; aniga ayaa boqor ah (KA WAX LEH). Markaasuu – N.N.E.K.H. – uu qoslay ilaa oo ay gawsihisu muuqdeen; isaga oo rumaynaya, warkiisa wadaadka, markaasuu akhriyay» Ilaahay ma qadarin tiisa dhabta ah, dhulkana dhamaantiis riwaayad muslimku waxay leedahay: buuraha iyo geedkana far markaasuu lulaa dabadeedna yidhaahdaa; aniga ayaa boqorka ah (ka wax leh) anigu Ilaahay baan ahay iyo ciidana far, khalqiga intiisa kalana far». Labadooda ayaa soo saaray muslim Ibnu Cumar waxa uu weriyay isaga oo Rasulka gaadhsiinaya: Ilaahay samooyinka ayuu duubaa maalinta qiyaamaha markaasuu ku qadaa gacantiisa midig markaasuu yidha; aniga ayaa boqor ka ah. Maye jibaariin tii maye kibriyaantii?

Ibna Cabaas waxa laga weriyay: todobooyinka dhul

iyo todobooyinka samo kuma aha baabacada raxmaan ka ilaa xabad sagaro xuuto ah oo ku jirta gacanta midkiin mooyaane wax kale.

Ibna jariir waxa uu yidhi yoonis waxa uu ii sheegay, Abu Wahab waxa uu iiga waramay in uu yidhi: Ibna Siyaad waxa uu yidhi: aabahay waxa uu iiga sheekhey inrasuulku – N.N.E.K.H. – uu yidhi: todobada samo marka loo eego kursiga waxay ku noqonayaan todobada darham (lacag sarif ah) oo lagu tuuray gaashaan dgexdii. Wuxuu yidhi: Abu darna waxa uu yidhi Ilaahay raalli ha ka noqdee waxan maqlay Rasulkii Ilaahay – N.N.E.K.H. – oo leh Kursigu marka carshiga loo eego wuxuu noqonayaan gobol xadiid ah oo lagu dhex tuuray dhulka banaan dushiisa.

Ibna Mascuudna waxa uu yidhi: samada u soo sokaysa iyo ta ku xigta waxa u dhixeyya shanboqol oo sanadood; samo walba iyo takale waxa u dhixeyya shanboqol oo sanadood. Samada todobaad iyo kursiga waxa u dhixeyya shanboqol oo sanadood carshiga waxa uu dulyaalaan biyaha. Ilaahayna waxa uu dul yahay carshiga wax camalkiina ahina kamaqarsoona». Waxa soo saaray Ibnu Mahdi oo ka weriyay Xamad Ibnu Salama oo ka sii wariyay caasim oo ka sii wariyay caasim oo ka sii wariyay Ibnu Cabdillaahi isaga oo kale waxa wariyay Ibnu Mascuudi oo ka weriyay casim, oo ka sii weriyay» Il oo ka sii weriyay Cabdillaahi waxaa sidaa yidhi kaf di kii Dahabi Ilaahay ha u naxariisto, wuxuu yidhi: wuxuu Ilaahay dariiq yahayayow. Al Cabbaas Ibnu Cabdi Mutalib Ilaahay raalli ha ka Nabadi – N.N.noqdee wuxuu yidhi Rasulkii Ilaahay Nabadi – N.N.

.E.K.H. — Wuxuu yidhi: «Ma garaneysaan waxa u dhaxeeya Cirka iyo dhulka u dhaxeeya waxaan waan Idhi Ilaahay iyo Rasuulkiisa Og. Wuxuu yidhi waxa u dhaxeeya socdaalka shan boqol oo sannadood samo waliba Ilaa samadda kale waxa u dhaxeeya shanboqol-na socdaalka shanboqoloo sannadood, qaradda samadda kastana waa socdaalka shanboqol oo sannadood samadda todobaad iyo carshiga bad baa u dhaxeysa.

Halkiisa ugu hoosaysaa ilaa halka ugu saraysaa ayaa u dhaxaysaa inta cirka iyo dhulka u dhaxaysa ilaa hayna intaa waa ka sii sareeyaa wax ka mid ah camalda binu aadamiga kama qarsoona. Waxa soo saaray Abi Daa'uud iyo qayrkii.

Arrimo Ayaa ku Jira:

1. Tafsiirka odhaahdiisa «dhulkuna dhamaantii qabashadiisa ayuu ku sugaran yahay maalinta qiyaamaha».
2. Aqoontaas iyo wixii la mid ahi wali way ka sii harsanayd agtooda ilaa iyo intii Nebiga — N.N. .E.K.H. — oo may inkirin oo may awilin.
3. Wadaadka yuhuudiga ahi markuu nabiga sidaa u sheegay waa uu rumeyey Quraankuna markaasuu u soo dagay sugida arintaas.
4. Nebiga — N.N.E.K.H. — in uu qosol ka dhacay markii uu wadaadka yuhuudeed sheegay cilmiga weyn.
5. Cadaynt xuska labada gacmood iyo in ay samooyinku ku jiraan gacanta midig dhulkuna gacanta kale:

6. Cadaynta ku magacaabideeda bidix.
7. Kusidda jibaariinta iyo kibriyiinta markaas.
8. Odhaahdiisa «sida xabbad sagaroxuuto ah oo ku jirta baabacada kidkiin.»
9. Weynaanta kursiga marka loo eego samada.
10. Weynaanta carshiga marka loo eego kursiga.
11. Carshigu in uu yahay wax aan ahayn kursiga iyo biyahay.
12. Inta u dhaxaysa samo kasta ilaa samada kale.
13. Inta u dhexaysa samada todobaad Ilaa kursiga iyo biyaha.
14. Inta u dhexaysa kursiga iyo biyadaha.
15. In carshigu biyaha guudkooda yahay.
16. In Ilaa hay carshoga dushiisa ahaaday.
17. Inta u dhexaysa cirka iyo dhulka.
18. Qarada samo kasta in ay tahay shonboqoc oo sanadood.
19. Badda samooyinka guud kooda ah in uu meesheeda ugu hoosaysa. Ilaa meesha ugu saraysa ay tahay shanboqol oo sanadood ayaana ogsoon.

**Ilaahay Ayaa Mahad Leh, Rabigii
Caalimiinta, Naxariis Ilaahayna Ha Dul
Ahaato Sayidkii Maxamad Iyo
Ehelkiisii Iyo Asxaabtiisii
Dhamaantood
Dhammad**

**WUXUU DHAMAADAY:
Ramadaan. Sabti 17/1401 H.**

TUSMO

Kitaabka al-tawxiid	5
Fadliga Tawxiidka Wuxuu Gafaf Lagu Dhaafo	6
Baabka Ka Baqashada Shirkiga	11
Baabka In Laysugu Baaqo Qiritaanka Inaan Ilaah Jirin	
Ilaahay Mooyaane	12
Arimo Ayaa Ku Jira	14
Baabka Tafsiirkha Tawxiidka & Qiritaanka «Laa Ilaaha Ila Laah» Ilaahay Mooyaane Ilaah Kale oo Xaq Ahi Ma Jiro	16
Baabka Shirkiga Waxaa Ka Mid Ah Tii Oo Baraarug & Dun Loo Xidho Si Ay Balaayada Kaaga Qaado Ama Kaaga Celiso	19
Baabka Barakeysiga Beedka Ama Dhagaxa Iyo Wixii La Mid Ah	23
Baabka Wixii Ku Yimid U Gawraca Cid Aan Ilaahay Ahayn	26
Baabka In Aan Ilaahay Loogu Gawricin Meel Loogu Gawraco Cid Aan Isaga Ahayn	28
Baabka Shirkiga Waxaa Ka Mid Ah In Loo Nadro Cid Aan Ilaahay Ahayn	30
Baabka Shirkiga Waxaa Ka Mid Ah Magan Gelyada Cid Aan Ilaahay Ahayn La Magangalo	30
Baabka Shirkiga Waxaa Ka Mid Ah In La Kaalmo Weydiisto Cid Aan Ilaahay Ahayn	31
Baabka Odhaahda Ilaahay	34
Baabka Odhaahda Ilaahay	36
«Baabka Shafaacada»	39

Baabka Odhaahda Ilaahay	42
Baabka Wixii Ku Yimid In Sababta Gaalowga Bani Aadamiga Iyo Ka Tegitaanka Diintoodu Ay Tahay Xad-Dhaafinta Dadka Suuban	44
Baabka Wixii Kakanaan Ah Ee Ku Yimid Qofka Ilaahay Ku Caabuda Xabaal Qof Suuban Agtiisa Ka Waran Marka Hadii Uu Caabudo	45
Baabka Wixii Ku Yimid In Xabaalahaa Dadka Suuban Xadkooda La Dhaafiyio Ay Ka Dhiganto Sanam Ilaahay Sokadiisa La Caabudo	49
Baabka Wixii Ku Yimid Ilaalinta Musdafa Uu Ilaali- naayey Dhinacyada Tawxiidka Gufayntiisa Jid Kasta Oo Shirki Keeni Karaaya	50
Baabka Waxii Ku Yimid In Qaarkood Ay Caabidaan Asnaamta	52
Baabka Wixii Ku Yimid Sixirka	55
Baabka Caddeynta Waxaa Ka Mid Ah Noocyada Sixirka	57
Baabka Wixii Ku Yimid Faaliyayaasha Iyo Wixii La Mid Ah	59
Baabka Wixii Ku Yimid Nushrada: (Waatii Oo Laga Furfuro Sixirka Qofka La Sixray)	61
Baabka Wixii Ku Yimid Baaseysiga	62
Baabka Wixii Ku Yimid Xidigaynta	64
Baabka Waxii Ku Yimid Tii Oo Lagu Roob Doono Guryaha Dayaxa	65
Baabka Odhaahda Ilaahay Ee Ah	67
Baabka Odhaahda Ilaahay Ee Ah	69
Baabka Odhaahda Ilaahay Ee Ah Habka Odhaahda Ilaahay Ee Ah	70
Baabka Rumeynnta Ilaahay Waxaa Ka Mid Ah Ku Sa- birka Qadarka Ilaahay	71
Wixii Ku Yimid Tuska	72

Baabka Shirkiga Waxa Ka Mid Ah Qofka Oo Camal- kiisa Addunyooku Raba	75
Baabka Qofka Ku Raaca Culimada Iyo Taliyayaasha Xalaalaynta Wuxuu Ilaahay Xaaraan Tinimeeyay Ama Xaaraameynnta Wuxuu Ilaahay Xalaaleeyay Dhab Ahaan Rabbiyayaal Ilaahay Sokadii Uu Yeeshay	77
Baabka Odhaahda Ilaahay Ee Ah	79
Baabka Qofka Inkira Magacyada Iyo Tilmaamaha Wax Ka Mid Ah	81
Baabka Odhaahda Ilaahay Ee Ah	82
Baabka Odhaahda Ilaahay Ee Ah	83
Baabka Wixii Ku Yimid Qofka Aan Ku Qancin Ku Dhaarashada Ilaahay	85
Baabka Odhaahda «Wuxu Ilaahay Doono Ee Aad Doontid»	85
Baabka Qofkii Wakhtiga Caaya Inuu Ilaahay Dhibay	87
Baabka Isku Magacaabida Qaddiga Qaadiyaasha I.W.M.	88
Baabka Xishmaynta Magacyada Ilaahay Iyo In Maga- ca Loo Doorivo Taa Darteed	89
Baabka Qofkii Ku Dheeldheela Waxaa Ka Mid Ah Xuska Ilaahay Ama Qurranka Ama Rasuulka	90
Baabka Odhaahda Ilaahay	91
Baabka Odhaahda Ilaahay Ee Ah	96
Baabka In Aan La Odhan Karin Nabadi Ilaahay Kor Kiisa Ha Ahaato	97
Baabka Weedhaha Ilaahayow Ii Dembi Dhaaf Hadii Aad Doontid	97
Baabka In Aan La Odhan Addoonkaygii Iyo Addoontaydii	98
Baabka In Aan La Gelin Suaasha Qofka Ilaahay Wax Ku Weydiista	99
Baabka In Wejiga Ilaahay Wax Aan Jannada Ahayn	

Lagu Weydiisankarin	100
Baabka Wixii Ku Yimid Law (Haddii)	100
Baabka Diidmada Caaysta Dabeysha	101
Baabka Odhaahda Ilaahay Ee Ah	102
Baabka Wixii Ku Yimid Inkiriyaasha Qaddarka	103
Baabka Waxii Ku Yimid Taswiirayaasha	106
Baabka Wixii Ku Yimid Dhaarashada Badan Iyo Odhaahda Eebbe: Ilaaliya Dhaarihiina	107
Baabka Wixii Ku Yimid Maganta Ilaahay Iyo Maganta Nebigiisa	109
Baabka Wixii Ku Yimid Ku Dhaarashada Ilaahay	111
Baabka In Aan Ilaahay Loogu Shafeeco Wadiisan Cid Khalqigiisa Ka Mid Ah	112
Baabka Wixii Ku Yimid Dhawridda Nebigu – N.N.E.K.H. – Uu Dhawri Jiray Seeraha Tawxiidka Iyo Awdista Uu Awdi Jiray Shirkiga	113

**International Islamic Federation
of Student Organizations**

P. O. BOX 8631

KUWAIT - SALIMIAH